Ч. 277 (15.078). Львів, вівторок 13. грудня 1938. Оплата поштова мієсячна з-гори. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 225-29
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В день Імянин

Митрополита Кир Андрея.

Сьогодні, у дні св. Апостола Андрея, святкуємо Свято Імянин Галицького Митрополита Кир Андрея. Разом з усім українським народом приєднуємося до голосів радости і бажаємо нашому Найдостойнішому Архипастиреві прожити в найкращому здоровлю ще багато літ. З нагоди сьогоднішнього Свята вся українська нація з вдячністю згадує повні достоїнства і мужности виступи Найдостойнішого Солемізанта в справах української гр.-кат. Церкви й української Нації.

Мадярські диверсанти вернулися вже до Будапешту.

МАДЯРИ ВИВОЗЯТЬ УСІ ЦІННІШІ ПРЕДМЕТИ З ОКУПОВАНИХ ТЕРЕНІВ.

Чеська преса подає в корспонденції з Будапешту, що минулого четверга приїхав туди перший транспорт мадярських добровольців-диверсантів. Добровольцям уладили парадне прийняття. Тисячі людей вийшли їм назустріч. Добровольцям подавали китиці квітів і вони мусіли в окремих частинах дефілювати по місті. Мадярська преса подала з цього приводу привітні статті та замітки; деякі часописи помістили теж світлини добровольців-диверсантів. Із тих світлин видно, що диверсанти мали своєрідний однострій, пристосований до карпатоукраїнських одягів. Диверсанти мали типові бараниці, короткі кожушки, „пумпи" та військові черевики зі завивачами. Команданти диверсантських частин мали при поясі револьвери, мужва була озброєна крісами. Часописи помістили теж світлину, як головний командант диверсійного відділу, відомий із 1919. р. Іван Геяш, тепер радник міністерства торговлі, кладе вінець на могилі невідомого воїна в Будапешті. Мадярські щоденники, не скриваючись, пишуть про завдання добровольців, які „записалися золотими буквами в історії мадярського народу тому, що завжди стояли на своїм становищі. У 1919. р. виявили вони свою волю на австрійськім кордоні в Бурґенлянді, нині вони зголосилися на іншій границі, коли їх влада покликала."

Таким чином мадяри, які спершу заперечували істнування мадярських диверсантських частин, тепер явно признаплися до того. Ці паради уладжують мадяри тому, щоб заспокоїти зневохочених і зневірених добровольців та мадярське громадянство.

Як подають утікачі з окупованих мадярами теренів, мадярська влада поводиться на тих територіях не як на „освободженій" землі, але як на здобутому терені, що в його втримання не вірить. Напр. у Кошицях мадяри вивезли з будинку нової почти мармурові плити, якими вистелені були стіни. В ріжних державних будинках так господарять, що там малощо залишилося з давнього уладження. Також усі кращі уладження президіяльних канцелярій вивезли до Мадярщини. Таксамо поводяться мадяри і в державних будинках Ужгороду на Ґалягу.

Населення Кошиць зменшилося майже на половину. Ціни мешкань обнизилися катастрофально і напр. трикімнатне мешкання можна дістати в Кошицях за 120—150 ч. к., значить за 30—40 п. зол.

Представники влади та Української Національної Ради у апостольського адміністратора Карпатської України.

Епископ о. д-р Нараді приняв делегацію війська з комендантом округи полк. Лукашем, президента краєвого суду д-ра Ружічку та делегацію Української Національної Ради.

VI. 1. Pr. 666/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. I. Malicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty nr. 260 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 23. XI. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 666/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 29. listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 listopada 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 260 z daty Lwów, dnia 23 listopada 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Rokowyny probrannii", a) w ustępie od słów „My wże neodnokratno" do słów „do zamyrennia"; 2) w artykule p. t. „Sama odna zahroza ukrajinśkoji Cerkwi", a) w ustępie od słów „Wzahali mowa" do słów „w zidnij mowi", b) w ustępie od słów „do tałoho" do słów „zkładajemo neuro", c) w ustępie od słów „Co wże [illegible]" do słowa „hirszym", d) w ustępie od słów „Ciołu ne może" do słowa „narodu"; 3) w artykule p. t. „Radijewa pennowa imn. Rewaia", w ustępie między słowami „Wpered" a „Jyk podałoś" — znamiona od 1) i 2) przestępstwa z art. 18 p. u w., ad 3) występku z art. 130 k. k. — [illegible] § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dzpp. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) Nie uwzględnić natomiast wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę w artykule p. t. „Rokowyny probrannii" ustępów: a) od słowa „Rozumijemo" do słów „ta bud. ciat", b) od słów „Jakie zwodytsia" do słowa „obrażowała" i konfiskatę tych ustępów uchylić. Uzasadnienie. Ad A) Wymienione pod A) ustępy ad 1), 2) publiczne w sposób demonstracyjny wyrażają niechęć do Państwa Polskiego, zaś ustęp ad 3) w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy przedstawia wypadki na Rusi Zakarpackiej, a tym samym szerzy publicznie nieprawdziwe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Ad B) W wymienionych pod B) ustępach nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Lewicki wr. Za zgodność w z. Kd. kier. sekr.

„Тонкі нитки"...

Львів, 12. грудня 1938.

Переживаємо надзвичайно цікавий період у формуванні польської політичної думки: тієї, яка проявляється в офіціяльній національній політиці і тієї, яка находить свій вислів тільки на сторінках польської преси. Маємо враження, що і тут і там поляки стоять на приповідкових розстайних дорогах та що вибір шляху матиме для Польщі, як держави, та обох народів — польського й українського — просто історичне значіння. Нема для нас ніякого сумніву, що вибір правильного шляху получений з величезною відвагою — одинаково у думці, як у ділі: треба би сміливо підійти до проблеми ревізії всіх дотеперішніх освячених польських національно - політичних доктрин, прийнявши за вихідну засадничу точку аксіому, що видно вони були кепські, бож єдиним критерієм добра і зла у політиці є її позитивний чи негативний практичний вислід. Треба би величезної відваги для заініціювання нової доби офіціяльної національної політики і тому ми песимісти щодо дальшого розвитку цієї справи, щодо дальшої еволюції польської політичної думки та її реально-політичних наслідків. Бо найбільшим мінусом із усіх мінусів у цій ділянці був досі завжди — саме брак відваги. Здаємо собі справу, що це тема радше для політичного місячника чи тижневика, типу таких періодиків, які в усіх інших народів грають велику ролю у психічній та інтелектуальній підготові ґрунту під поважні практично-політичні діла. На жаль, у нас завжди таку ролю мусить виконувати щоденна преса, у першу чергу наш щоденник. Пишемо „на жаль", бо відчуваємо самі, що сторінки щоденника особливо в часах нового пресового декрету, для такої дискусії надто вузькі: тут треба рахуватися з кожним словом тоді, коли дискусія над шляхами політичної думки не повинна оминати ніякої точки над і, якщо така точка суттєва.

Нинішні розстайні дороги польської думки такі: **чи т. зв. концесійна політичка супроти українців** (термін польський) **суперечить польському державному інтересові, чи може її можна з державним інтересом Польщі узгіднити?** Стверджуємо відразу, що за першою тезою висловлюється сьогодні величезна більшість польського громадянства і польської преси, при чому впливає на це в першу чергу чисто емоціональний чинник, конкретно — екзальтація з приводу катастрофи Чехословаччини та подій на Закарпатті. Зацитований у нас в останньому числі голос „Веку Нового" (стаття дуже поважна і цікава) вказує, що польська публіцистика намагається вже теоретично умотивувати те первісне польське практичне становище, яке прийшло було спонтанічно або може з інерції, без ніяких теоретичних засновків. Нині чуємо: т. зв. концесійна політика супроти українців суперечить польській державній рації тому, що українці протиставлять цій рації свою власну рацію — українську, не рахуючися з польськими державними інтересами; доказали це своїм становищем супроти подій на Закарпатті. Який — мовляв — інтерес полякам скріплювати той колектив громадян, який кермується чимось іншим, ніж польська держава та її інтерес?

Розумування на перший погляд льогічне. Цілком правильний засновок, що польські патріоти, як члени польської нації, та польські державники, як політики і діячі на ріжних ступнях державної єрархії, мусять у своїй політиці кермуватися тільки критерієм державної рації. Правильне також ствердження факту, що українці кермуються у першу чергу та го-

ловно — своєю власною рацією національною. Ці дві правди безспірні і щодо них, як самих фактів, нема ріжниць між польською та українською думкою. Зате вважаємо, що польські **висновки** зовсім фальшиві. Вони булиб правдиві тоді, колиб поляки стверджували: відсутність т. зв. концесійної політики і відмова від неї на будуче, значить — політика, яка йшлаб у „протиконцесійному" напрямку (концепція Ст. Грабського, Гертиха, „Зажевя" чи Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій) — не тільки **ослаблює** політичний і культурно - господарський потенціял **український**, але й — ін позіто — **скріплює** польський, і то не тільки національний, але й державний. Тимчасом тут починається грубе непорозуміння. Бо колиб так було, то чому у висліді кільканацятилітнього діяння шкільного закону Грабського, земельних законів, відомого стану у ділянці фізичного виховання української молоді, принимання української інтеліґенції до адміністраційного апарату, затруднювання українців у ресорті почт і телеграфів та залізниць і т. д,— чому у висліді тієї політики сьогодні вічно ця справа така гостроактуальна? І чому не чуємо ані одного **польського** голосу — навіть отих самих Грабських і Гертихів, що нинішній стан добрий, задовільний? А коли незадовільний, то чому вони не кажуть ясно, що це тому, бо треба було ту політику ще скріпити у неґативному для українців дусі?! Нема чейже ніякого сумніву, що не тільки українці не є з нинішнього стану речей у ділянці польсько-українських взаємин вдоволені, але і самі поляки — обі сторони ріжняться тільки у підході. Далі: не тільки український приклад, але й безліч прецедексів з історії ріжних народів кажуть проречисто, що зменшення матеріяльного, ба навіть і частинно духового стану посідання не конче йде впарі зі зменшенням політичного потенціялу. Це Ленін видвигнув теорію, що тільки ситий, який має багато часу думати та займатися справами, що безпосередньо незвязані з хлібом, робить революцію, і тому для запевнення тривкости совітського режиму треба знищити міщанський стан, інтеліґенцію і заможних селян, звести всіх громадян до рівня пролетарів, а життєву стопу пролетарів узалежнити на 100% від доброї волі партійного й адміністраційного апарату. А проте показалося, що й та теорія — на око льоґічна — життєво теж неправильна. Бо хоч удалося найбільшою в історії світа мобілізацією державного натиску втримати 20 літ совітський режим, проте нема нині у широкому світі людини, яка не зналаб, що Совіти сьогодні слабші, ніж була нею передвоєнна Росія в якійнебудь добі свого упадку. Другий приклад: післяверсайська Німеччина, якої скорчений „стан посідання", втрата територій, кольоній та репараційні зобовязання довели кількість безробітних до числа 8 міліонів зареєстрованих осіб. Правда, чуємо, що колиб не „помилка" з воєнним перемирям, яке зупинило аліянтські війська на Рені, вони зайнялиб були тоді Берлін та використали сепаратистичні тенденції німецьких країв для відділення Баварії від Прус — тоді історія булаб пішла іншим шляхом. Так, певне, що булаб покотилась інакше. Тільки невідомо, чи не дійшлаб була до того самого кінця: бо невідомо, чи почуття кривди не змінилоб з одинаковою силою потенціялу німецької нації, який довів до відродження німецької великодержавницької потуги. Пригадаймо врешті стан посідання українців у передвоєнній Росії: він рівнявся нулі, він був такий „досконалий", що з вибухом війни у 1914 р. не виходила на всьому просторі російської імперії ніодна газета, ніодна брошура українською мовою, не було ніодної школи, заборонені були українські театральні вистави, все українство було „перекреслене". Ледви три роки пізніше показалося аж надто яскраво, якою фікцією, яким самообманом було думати, що українців там уже „нема", а коли „є", то тільки як етнічна маса без ніяких окремих культурних питоменностей та політичних амбіцій.

Нині польська публіцистика (бодай числом і політичними впливами дуже поважна її частина) стає на становище, що коли українців лучить з польською державою „тонка нитка" (за висловом „Веку Нового"), то нема чого з українцями панькатись. Дозволимо собі спитататися ш. автора тієї статті і всіх його у даній справі однодумців, зокрема пп. із „Дзенніка Польского", які так само покликуються на польський державний інтерес: **чи в польському державному інтересі лежить ту нитку скріплювати, чи робити її щораз тонщою?!** І чи вони дійсно щиро вірять у те, що в якийнебудь інший спосіб можна зробити ту нитку грубшою, як саме тільки політикою „концесійною"?! Чи вони опрокидують аксіому, що „льояльним є тільки громадянин вдоволений"?! **Яким іншим способом вони гадають викликати вдоволення, якщо не повне, то в усякому разі більше від нинішнього — вдоволення українських громадян польської держави?!**

Очевидно, у відповідь можемо почути: Нам, полякам, взагалі не залежить на вдоволенні чи невдоволенні українців, нам залежить тільки на вдоволенні польського народу, скріплюваного хочби коштом вдоволення всіх національних громадян. Але тоді автори такої теорії опиняться вже перед цілком іншою проблемою — багато важчою і складнішою, ніж проблема національної політики у державі з к. 40 відсотками меншин. **Це проблема такої сили польської нації, яка моглаб утримати польську державу в її нинішніх границях, з її нинішніми меншинами та з III. Німеччиною** на заході і Совітами на сході. Коли польська політична думка, сказавши „альфа" про „тонку нитку", що вяже українців з польською державою, дійде до такого „омеґа", що взагалі з українцями не требе рахуватись і звертати на них увагу, — тоді вона **виключить з дискусії питання, чи можна між польською державною та українською національною рацією шукати якихнебудь спільнот та розвязувати проблему національної політики по лінії спільного інтересу.** Маємо враження, що це той шлях, на який штовхають польську націю і польську державу польські максималісти, яким можна ґратулювати їхньої віри у власні сили та їхнього оптимізму, яких можна й через те подивляти, але яким відмовляємо назви політичних реалістів.

Ік.

Сумерк старої ґвардії „співжиття"

Й. ВОЛОШИНОВСЬКОГО Й ІНШ.

Урядування б. воєводи Г. Юзефського на Волині було тісно звязане з гуртом деяких людей та з єдиним у Луцьку польським політичним часописом — тижневиком „Волинь".

„Волинь" — формально часопис приватний, незалежний, власність спеціяльно створеної видавничої спілки. В дійсности — він виконував ролю офіціоза і за такий, очевидно, вважали його обовязкові передплатники. Це тим більше, що при його кермі стояли люди б. воєводи: член управи видавничої спілки б. віце-воєвода п. Слешинський та відомий діяч п. Волошиновський, як головний редактор „Волиня".

Обидва вони — представники старої ґвардії політики „співпраці" та „співжиття", обидва однакові реґіоналісти, обидва однаково не любили галичан і їхне товариство вважали для волинян за шкідливе. Але обидва, поруч із ріжними політичними утопіями таки доцінювали українську проблему, хоч і в неоднаковій мірі.

Й. Волошиновський навіть відважувався іноді голосно пригадувати своїм землякам, що українського питання не можна неґувати. Але його проекти на розвязання цього питання більше нагадували мрії гоголівського Манілова ніж міркування політика. Проте як не з цілими його статтями, то бодай з окремими думками деяких із них українець іноді міг погодитися.

Тоді як п. Слешинський, поза працею в управі видавництва, більше цікавився наукою, зокрема історією Волині, Й. Волошиновський був ще й політиком та кооператором. На цих двох підвалинах він увесь час будував нове „спільне життя" на Волині: це-ж його заходами повстала на Волині перша „воєвідська реґіональна рада", „районівки", „Гурт", ріжні форми „співжиття" та ріжні їхні станиці. Словом, історії урядування п. Юзефського на Волині не можнаб написати, поминувши імя п. Волошиновського. Навіть більше — ціла політика тих часів звязана з його іменем.

Тому всі сподівалися, що після уступлення Г. Юзефського швидко зійде зі сцени й Волошиновський, зокрема — зміниться напрямок тижневика „Волинь".

Тимчасом сталося інакше: п. п. Слешинський і Волошиновський, ця стара ґвардія твердих переконань, вдавали, що не може нішо змінитися, бо українське питання в житті залишається незмінним і далі вели свою лінію, все-ж не неґуючи нових умовин.

Та „життя" їм щораз частіше заявляло, що воно вже може обійтися без них і що властиво те, що вони роблять, уже сьогодні непотрібне. Отак приходило до скорочення чи припинення практичної роботи в ріжних ділянках, між іншим виринуло питання ліквідації „Гурту".

Але стара ґвардія п. Юзефського, уступаючи на практиці, не поступалася своїми ідеями „співжиття".

Про те, наскільки міцно тримався своїх поглядів п. Волошиновський до останнього часу, свідчить його талановита, проте історична стаття, вміщена в ч. 298 „Волиня" з приводу ревіндикації душ, п. н. „На марґінесі статті кс. Урбана" (в „Орієнсі"). Тому, що мабуть мало хто з читачів „Діла" мав змогу з тією статтею запізнатися, подаємо тут кілька уступів із неї (в дослівному перекладі), як приклад поглядів Й. Волошиновського на деякі волинські справи.

„Як поляк, — пише він, чуюся в праві до оцінки порушеної справи з погляду інтересів польської держави"... „Про силу й повагу костела не рішає число „метрикальних" католиків, але моральна вартість усіх його громадян. Тому не можу доглянути ніякої користи для Польщі з побільшування метрикальних католиків, до чого остаточно зводиться „ревіндикаційна акція". Зате бачу поважні шкоди для Польщі".

Перераховуючи ці шкоди, Й. Волошиновський каже:

„Це доказана річ, що здобутий тією дорогою контингент „навернених" складається з людей морально безвартісних"... „елемент коньюнктурний"... „На такому змінливому елементі не можна полягати в ніякій справі, бо він, який не дотримає віри, піде туди, куди його справить змінний вітер, для хвилинної вигоди зміняє і віроісповідання, і мову, і народність та й свої життя тому, хто має силу, доки він ще силу має".

„За ціну здобуття непомітного проценту маловартісних „метрикальних католиків“ і „номінальних“ поляків при помочі голосної і дразливої ревіндикаційної акції — платимо розбудженням строго релігійного фанатизму й національного шовінізму в решті населення.“

Зацитована стаття П. Волошиновського викликала в деяких колах неприхильну для її автора реакцію.

І це приспішило сумерк старої ґвардії „співжиття“. Виринула справа ліквідації „Гурту“. Прийшло поминення при виборах до сенату. І врешті — уступлення п. Волошиновського зі становища головного редактора „Волиня“, в якому була вміщена згадана стаття.

В тому самому часі п. Слешинський виступив із управи видавництва й навіть виїхав на постійно до Варшави.

Так відходить від політики стара ґвардія найближчих співробітників б. воєводи Юзефського.

С. С.

ВИБОРЧА ПЕРЕМОГА ЮГОСЛОВЯНСЬКОГО УРЯДУ В СІМОХ ОКРУГАХ.

Неспокійний хід виборів у Хорватії.

Агенція Авала повідомляє: Дотеперішні обчислення стверджують безсумнівну перемогу урядових лист у 7-ох округах на 9. В округах Ярри і Надморській, де помітні впливи д-ра Мачка, урядова листа дістала кілька мандатів. Поза хорватськими округами вибори відбулися спокійно.

Перше засідання нового парляменту відбудеться 16. січня.

БЕНЕШ І КРОФТА СТАНУТЬ ПЕРЕД СУДОМ?

Як твердить праський кореспондент „Гамбурґер Таґбляту“, уряд хоче поставити перед суд Бенеша і Крофту, щоб доказати їхню відповідальність за похибки за минулих 20 літ. Бенеша покличуть вернутись до краю і стануть перед судом.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР КОРПОРАЦІЇ У ГІТЛЕРА.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, Гітлер приняв учора міністра корпорацій Лянтінія. Як говорять у політичних колах, приняття мало виїмково приязний характер. Підчас одногодинної розмови Гітлера з Лянтінієм підкреслено духове споріднення фашизму й націонал-соціялізму.

НОВИЙ ЧІЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ.

Як подають офіційно, у президентських виборах Серда дістав 222.720 голосів, Реска 218.000. Серда обійме владу 24. ц. м.

Наради пряшівських українців зі словаками.

Як подає „Словенскі Денік“, 14. ц. м. відбудеться конференція, в якій возьмуть участь представники українців та словаків із східної частини Словаччини. Ця конференція буде займатися справами, які досі були причиною непорозумінь між обома народами. Ліквідацією тих непорозумінь мав зайнятися представник першого карпатоукраїнського уряду, сумної слави повновласний міністр Фенцик. „Словенскі Денік“ сподіється, що тепер щезнуть давні непорозуміння та що нова конференція доведе до приязного й мирного полагодження справи.

Дивно, що цієї справи не ведуть безпосередньо оба заінтересовані уряди: словацький та карпатоукраїнський. Чейже тут іде про сім повітів, до яких оправдані претенсії має Карпатська Україна.

Румунська меншість у Карпатській Україні.

Румунська меншість у Карпатській Україні (12—13 тисяч душ) устами своїх відповідальних заступників заявила українській владі в Хусті, що румунський нарід, який живе в селах Село Солотвино, Нижня Апша, Середня Апша й Біла Церква, задоволений своїм положенням, бо користується повними громадськими й політичними правами. 20 років співжиття в одній державі скріпили дружбу. Румунські представники подали урядові меморіял, щоб їхні школи підпорядковано українському інспекторатові в Тячові та щоб заведено в них навчання української мови, замість чеської. Педаґогічну інспекцію матиме в тих школах бувп. повірений управитель народньої школи в Нижн. Апші Павло Мойш.

ЯК ПРАЦЮЄ ВЕЛИКИЙ БЕРЕЗНИЙ.

Окружна Народня Рада у Вел. Березному пильно працює; в останньому часі мала кілька засідань при повній участи всіх членів управи. Між іншими справами рішено, щоб ОНР у Вел. Березнім звернулася до відповідних урядів з просьбою зорганізувати курси для вишколення залізничників, канцелярійних урядовців, крамарів тощо. Тому, що в К. У. сьогодні бракує залізничників, торговців та ін., цей недостаток можна буде усунути, влаштовуючи відповідні курси. ОНР постарається теж, щоб усі написи на крамницях та урядах були в чистій українській мові. До „Січи“ вже вступило багато свідомих хлопців.

—o—

Припинили діяльність Читальні „Просвіти“ в Рожубовичах.

Повітове старосто в Перемишлі повідомило Виділ читальні „Просвіти“ в Рожубовичах письмом з 3. XII. ц. р. до числа Пол. Б. 151/стов./І./38, що на підставі арт. 16. права про товариства (ДЗРП. ч. 94, поз. 808) припиняє діяльність згаданої читальні „Просвіти“ — тому, що діяльність читальні своїм засягом і способом виступає проти обовязкового права устійненого для Т-в і це загрожує безпеці та публичному спокоєві і порядкові.

В мотивах свого рішення повітове староство подає, що 16. жовтня ц. р. голова читальні і її члени скликали до читальні сходини, підчас яких в присутности коло 100 осіб один з членів читальні виголосив протидержавну промову, критикуючи становище уряду в справі Карпатської України. В дальших мотивах староство подає, що члени Виділу дали ініціятиву до уладження демонстраційного походу з читальні селян на польську кольонію. В поході взяло участь поверх 250 осіб і демонстранти підносили оклики проти держави та польського уряду і проти місцевих кольоністів, при чому один з учасників демонстраційного походу Микола Куропась стріляв з військового кріса.

Справа в дійсности представляється інакше. Проти цього рішення виділ читальні вніс відклик до Воєвідства.

АНДРЕ ТЕРІЕ:

Новий світ — старі спомини.

Пробудившись вчора зранку, я побачив високі горбки покриті білим килимом. Вночі нападав сніг на гостро вирізані гори, що лямують озеро біля містечка Аннесі. Оця блискуча білість творить завсіди чудовий контраст із зеленими пасовисками, з барвою лісів, що їх осінь малює і з темною озерною синявою. Сусідство снігу дає тепліший та більш золотистий відтінок соняшним променям, що падуть на дерева і виноводи, де чорніються спілі грозна. Водночас оцей перший відгомін зими робить край більш приятельським та інтимнішим. Ти почуваєшся в ньому ще більш полоненим, склонним до роздумувань та спокою, схилевшся до лектури та довгих медитацій.

Попала мені в руки книга про Наполеона та його наслідників, яку саме написав для себе (про домо суа) син Єроніма Бонапарта.

*

Читаючи цю оборону як відповідь на твір Тена „Про Наполеона“, думав я про долю наполеонівської легенди. Беручи на увагу добрі й злі прикмети Наполеона, ще й сьогодні оживлена полеміка між ученими, що дає багато тем для газетних статтей, до яких широке громадянство ставиться глибоко байдуже. Нарід дуже мало хвилюється, чи стати за Наполеона чи проти нього. Яка ріжниця між загальним зацікавленням давніх часів і сучасних! Коли я був іще дитиною, імя Наполеона шанували на провінції наче місцевого святого; в кожній хаті завішений на стіні барводрук чи дубочний образок пригадував наполеонівську епопею; в кожнім селі старі вояки — рештки великої армії — повторяли до нудоти під тон народніх оповідачів якийсь епізод з воєн першого цісарства і підтримували культ „малого капраля“. Не було весільної гостини, бенкетів, щоб при тостах не піднявся якийсь селянин зі склянкою в руці й не почав пісню в честь „цісаря“. Сьогодні жалюгідний кінець другого цісарства і війна з 1870. року зовсім опрокинула у селян наполеонівську легенду. Холодна й густа верства снігу впала на колишній ідол та зовсім похоронила його. Старі вояки, що розпалювали своїм захопленням та своїми оповіданнями вілізні мізки чабанів та селян, теж відійшли спати під дерен і кожний відніс з собою в могилу кусок з тієї легенди. З останнім власником воєнної медалі з переможних походів божественний вогонь погас назавсіди.

*

Перед 1848 р. оці цікаві руїни великої армії були ще дуже численні в наших східних провінціях: суворі підстаршини з гальоном, які пізніше стали лісниками; старшини й капітани поранені в останніх боях, або спенсіоновані підчас Реставрації. Взагалі були це бальові, трохи ворківливі люди, коли давали про себе знати старі рани, але й пристрасні ловці. Переважно вони були мало освічені та надто розвиненої інтелігенції, були цікаві своїм сорохатим і простим способом, яким вони оповідали про свої воєнні подвиги. Їхнє наївне обожання Наполеона мало в собі щось дійлаюче, зворушливе.

Вони приходили один до одного і проводили пообідню пору в оповіданнях про свої походи, вихвалюючи минулі часи і сумуючи над сучасною добою. На їх думку ми не мали вже правдивих генералів, бо малий капраль, себто Наполеон, заніс із собою в могилу тайну, як вигравати битви. Часто бував я на їхніх гутірках, на яких був і мій дідусь зі сторони матери, а я вертався звідти з головою, набитою чудерницькими оповіданнями про еспанську війну, про битву під Лайпціґом тощо.

Я знав з них особливо одного, що залишив у моїй памяті незгасний спомин. Він називався гармаш Банне і був каліка: в битві під Ватерльо куля відірвала йому руку аж по лікоть. Він ненавидів міста і тому оселився в глибині ліса, де побудував собі хатину, довкола якої був невеличкий огород. Жив він тут,

З польської преси.

Справа польсько-мадярського кордону.

П. В. Вельгорський пише в „Курієрі Віленьскім" (ч. 337 з 8-го грудня ц. р.) про вагу спільного польсько-мадярського кордону для Польщі, у статті п. н. „Наш карпатський фундамент":

> „Ми раділи перед кількома місяцями з того, що до нас прилучили Заользя. Національний сентимент і польські гордощі зазнали тоді задоволення. Ми пригорнули в обійми батьківщини стокількадесять тисяч братів з прастарої пястівської дільниці. Наші радощі були виправдані.
>
> „Але треба зясувати собі справу, що те, про що йде сьогодні, має непомірно важливіше значіння від заокруглення границь Шлеська. Спільна польсько-мадярська границя переносить Річипосполиту дослівно в нове ґеоґрафічне положення; це непомірно поширює засяг можливостей на майбутнє в напрямі нашої могутности; знаменито підносить умовини державної безпеки.
>
> „Отже йде тут про річ великої ваги, для якої варто посвятити велике зусилля, перебристи через чималий риск, піти на неодну жертву."

Автор каже, що загальне переконання про те, що Карпати — це найтривкіший фундамент ґеоґрафічної будови Польщі тільки тоді має підставу, коли під той фундамент ніхто не підкопався і не підклав вибухової міни.

> „Саме таким підкопом може стати сьогодні Закарпатська Русь. До вчора ми мали там за сусіда совітофільську чехословацьку державу. Ворожі нам політичні течії бігли тоді південним узбіччям Карпат зі сходу на захід, від Москви до Праги. Ми відчували постійну загрозу від півдня і для нашої державности і для нашої цивілізації. Від двох місяців закарпатський коридор перемінюється у васала Третього Райху. Тепер лихі для нас течії біжать — навпаки — з заходу на схід. Вони намагаються перетворити Закарпатську Русь у Піємонт української пропаґанди. Боєвий ґерманізм задумує саме з цього місця руками тубильців руйнувати південно-східні границі Річипосполитої та йти завойовувати Дніпро і Дон, Крим і Кавказ."

Ота загроза боєвого ґерманізму — на думку автора — примушує Польщу змагати до спільного польсько-мадярського кордону, тимбільше, що

> „сцементовані територіяльно через Закарпатську Русь Польща й Мадярщина, два народи з випробуваною тисячлітньою державною культурою, не витягають рук по чуже. Єдина ціль того звязку і того союзу — то оборона незалежности і власної цілости, а посередньо і всіх інших держав від Балтику по Чорне Море й Адріятик."

Свій вислів, що Польща й Мадярщина не витягають рук по чуже п. Вельгорський так мотивує:

> „Верховинська людність, що заселює південні узбіччя Карпат Угорської Руси ступнем етнічного розвитку дуже нагадує своїх західніх сусідів — польських лемків. Для таких суспільних ґруп національні проблеми ще взагалі не дозріли в душі."

Ріжні причини — каже автор — спинювали соціольоґічний розвиток того люду і вплинули на те, що він „сьогодні більш подібний до племен східніх славян, якими правили великі київські князі перед вісімсот роками, ніж до народів Европи XX. століття."

> „Коли восени 1937-го року чехословацький уряд розписав на Закарпатській Руси анкету серед батьків дітвори, що ходить до вселюдних шкіл, то дістав такий вислід щодо мови навчання, якої бажає собі місцева людність: 75 відс. батьків висловилося за „руською" мовою, що в їх устах значить „російська"; 10 відс. за „карпаторуською", тобто за місцевим говором, а тільки 15 відс. за українською мовою.
>
> „Отже велика більшість тамошньої людности не виявляє солідарности з українським рухом і не почувається до приналежности до тієї мови. Зате вона більш схиляється до російської і має мрячне відчуття старославянської спільноти, називаючи її назвою „руська" й уважаючи, що російська мова була би її найвірнішим сучасним висловом."

Ось тут п. Вельгорський трохи наплутав. Як це зрозуміти? Каже п. Вельгорський, що в того народу ще взагалі не дозріли в душі національні проблеми і раптом той самий народ уважає, що російська мова була би найвірнішим сучасним висловом тієї старославянської спільноти, до якої той народ тяготить. Не знаємо чи п. Вельгорський читає наш часопис і чи дійдуть до нього ті слова, та на всякий випадок хочемо дати коротке пояснення: місцеве населення на Закарпатті називає руською мовою ту, якою говорить, а та місцева мова на всякий випадок не російська. Можна було переконатися про те саме з нагоди шкільного плебісциту, про який п. Вельгорський пише. Чеська влада під впливом москвофільської акції завела всюди, де були голоси за „руською" мовою навчання, російські підручники. І щойно тоді почалися протести населення, яке не хотіло російських підручників, бо діти російської мови не розуміли. П. Вельгорський цього не знає або не хоче знати, тому з легким серцем пише:

> „В таких умовинах форсування ідеї українського націоналізму не може мати нічого спільного з засадою самовизначення автохтонів тієї провінції... Треба при цьому з натиском підкреслити, що висувати до тих намірів ідею самовизначення карпаторуського люду в українському напрямі — це значить свідомо виґравати фальшиву карту."

П. Вельгорський твердить, що як під національним оглядом закарпатське населення тяготить до російщини, так під політичним оглядом тяготить до Мадярщини. І це тяготіння вирішує для п. Вельгорського проблему спільного польсько-мадярського кордону.

„Політика" проти Ст. Ґрабського та „Зажевя".

В „Політиці" (ч. 28. з 10-го грудня ц. р.) появилося кілька статтей, що торкаються нас, українців. Зреферуємо їх по черзі. Сьогодні передамо думку редакційної статті (підпис: „Зеспул") п. н. „Шовінізм буває часом дефетизмом", що є свого роду заявою в українській справі у відповіді на відомі вже нашим читачам становища „Зедночення Полякуф Земі Червеньскей" і „Зажевя". Читаємо в ній:

> Під невідповідною назвою „офензива польського громадянства" преса принесла вістку про значне оживлення двох центрів, саме політичного назадництва і відсталости, що їх ґальванізують демаґоґи староендецького типу, які нічим не вяжуться.
>
> Один — це „Зедночене Полякуф Земі Червеньскей", що його заложив і веде проф. Станислав Ґрабський. Реферат, що його той учений виголосив на зїзді у Львові, мусить викликати здивування. Серед потоку небилиць „ІКЦ" цитує таку спробу арґументації: „Поява Закарпатської України мусить розвіяти ілюзії якихнебудь користей, які для Польщі моглаб будьколи принести Наддніпрянська Україна". Навіть поважний вік ш. прелеґента не звільняє його від того, щоб знати основну аксіому нашої політики, згідно з якою створення Незалежної Наддніпрянської України потрібне й необхідне для нас не для якогонебудь звязку чи союзу з Польщею, але просто для розбиття занадто великого російського кольоса. Що має до того „Закарпатська Русь". Симпліфікація, на якій

наче медвідь, взимі і влітку, садив городовину, наставляв сіті на птахів і сам обслугував своє господарство і кухню. Час до часу приймав він відвідини деяких своїх товаришів по зброї і мій дідусь у вакаціях брав мене іноді з собою.

Бачу ще ясно невеличку хатину з червонявого каміння, криту черепицями, з невисокими сходами, біля яких цвіли троянди, довкола хатини грядки з огородиною та картопляний загін, далі розлогий травник та кущі тягнулися ген далеко-далеко. Недалеко від хатини стояв старий бук з розлогими гиляками, в тіні якого гармаш Банне, сидячи на камені, плів сіті для ловлі птахів. Пригадую собі, я був здивований зручністю, з якою оцей каліка уживав свого кікотя. Виглядало це наче в казках, а оця зручність та дивні способи життя цього старого вояка вщеплювали мені з якимсь забобонним страхом пошану до нього.

*

Я вважав його, так сказатиб, чародієм, особливо від тієї пори, коли я побачив його, як варив якусь юшку з круків, що здавалась мені бути якимсь чародійницьким кормом, якого я був би не доторкнувся і якби був мені наказав і сам малий капраль. Гармаш знав всі роди рецепт і ріжні тайни, які пахнули мені чарами. Він приваблював птахів не інакше, як підсвистуючи якусь мельодію, освоїв собі ропуху, що прибігала на кожний його поклик. Він твердив, що ця жаба — це не тільки мила й невинна тваринка, але й дуже хосенна в огороді.

До своєї кухні приносив багато дикого зілля, деяке з нього вихвалював, що воно добре до їжі. Він приготовляв собі салату з бодяків та молодих билинок кропиви, посмаковував собі, а я тимчасом здивовано вирячував на нього очі.

Зовсім прості меблі в хаті були саме такі особливі, як і його спосіб життя. Білі стіни були прикрашені випханими совами з розпятими крилами. Чудернацькі нічні мотилі та ще більше дивоглядні жуки стояли пришпилені до коркових підставок на печі. А ще більш подиву гідним здавався мені стовп великих жовто-зелених мідяків по одному су на оксамитній підставці під портретом Наполеона І. — Хоча гармаш Банне наганяв на мене великий страх, так що я був би не відважився спитатись його про щось, всеж одного разу моя цікавість перемогла страх і я спитав його, показуючи на оту реліквію:

— А це що таке, добродію?

— Це, хлопчику, — відповів, підіймаючи обережно скляну покришку, під якою находились оті дивні гроші — це скарб дорожчий за всі бразилійські самоцвіти!... Подивись добре на оці великі су, бо до смерти не побачиш вже нічого подібного. Вони були в кишені самого цісаря! Напередодні битви під Флері Наполеон проходив біля моєї батерії і я чув, що він скаржиться свому ґенералові, що має багато мідяків у своїй калитці.

— Хто хоче освободити мене від цих мідяків? — спитався, дивлячись на нашу батерію.

— Я, сір! — крикнув я відважно, прискочив я і подав йому гріш, що його я беріг, як ока в голові.

Поглянув на мене, усміхнувся і кинувши мені жменю дрібних грошей, додав:

— Візьми відважний юначе, та сховай собі свій гріш до кишені, і залиши собі оці гроші на забаву...

...І я залишив їх собі, — поважно закінчив гармаш Банне, кладучи знову гроші на підставку, — і вони підуть зі мною у могилу...

*

Слухайте далі! Білолашний старий гармаш! Його поховали коло 1850 року.

Він відійшов — щастя для нього — ще перед поразкою другого цісарства в 1870 р.

Коли по пруській інвазії я вернувся аж до рідного краю, я відвідав хатину старого Банне. Вона була зруйнована. Ліси були вирубані, а на стінах зруйнованої хатини німецькі вояки вирізьбили свої імена з числом полку й сотні...

Переклав з французького
Федір Беркут.

приловлюємо проф. Грабського, зрештою визначного економіста, мабуть переходить межі того, що можна вимагати від терпеливости слухачів і читачів!

Другий центр, що ліцитується з п. Грабським, то „Зажеве". Треба признати, від часу, коли його члени заняли визначні становища, заслужило собі на назву. Є „зажевем" ненависти і ставання поперек якомунебудь поступові в польсько-українських взаєминах. „Ніяких пактів, ніяких умов". Оце гасло, яке накинув „Зажевю" п. Войцеховський, той сам, якого минулорічні атаки на митр. Шептицького причинилися до створення сильної опозиційної течії проти льояльної постави до Польщі серед українців і який тимсамим здобув собі сумну честь, що погіршив можливости порозуміння з ними.

„Факт протесту проти автономії для українців не новий у нас. Відмова навіть від дискусії на тему порозуміння з меншиною, це вже гірше, але остаточно нічого іншого не можна нікому сподіватися по непереможній відразі до думання і замилуванню до тромтадратської демагогії наших староендецьких менерів. Що в найновіших виступах є нового і що проявилося навіть у декларації послів Східної Малопольщі, яку склав през. Островський і яка, на нашу думку, переходить допускальну міру, що підлавання думки, буцімто якенебудь порозуміння чи концесії, що заспокоювалиб українців, — це нарушення наших кордонів. Тенор цього роду маніфестів викликає тільки зовсім непотрібне враження нібито хтось загрожує цілости держави. Мусимо з цілою безоглядністю продіравити той надутий і дефетистичний бальон фрази. Порозуміння зі славянськими меншинами не тільки в ніякій мірі не загрожує цілости наших кордонів, але навіть навпаки, постійна відмова навіть від дискусії, постійний крик „ніяких пактів" примушує українців просто неминуче шукати допомоги звідки інде і причиняється до несвідомого скріплювання чужих впливів на терені, де тільки ми повинні мати ініціятиву".

Редакція „Політики" звертається до авторів згаданих резолюцій з закликом: „Спокій, панове". Редакція „Політики" стоїть на становищі, що всі землі Річипосполитої творять інтегральну цілість, що всі границі Польщі однаково ненарушні. Тому треба позбутися панікерства, перестати шукати за „ворогом", бо ніхто не думає про зменшування границь Польщі.

„Замість виголошувати маніфести, які роблять враження буцімто хтось насмілився дискутувати наші дільниці, краще поміркувати над тим, як їх поширити. Оце остання порада, яку можете ви — вчора великі, вчора герої, сьогодні залякані, нездібні до ширших горизонтів, від нас прийняти".

Вкінці становище „Політики" до української справи:

„Отже для нас ясне, що ніякої проблеми віддірвання якоїнебудь дільниці від Польщі нема і тільки велике відпекування від того може за границею насунути думку, що так не є. Зате безсумніву є деякий стан хвилинного незадоволення одної групи мешканців. Ми переконані, що той стан не скріплює тільки послаблює державу".

Редакція „Політики" переконана, що той стан треба усунути або злагіднити і що молода польська ґенерація це виконає.

•

У тому самому числі маємо ще статтю **Ф. Червіського** про польські помилки у звязку з Закарпаттям та статтю **Ст. Лося п. н. „Закарпаття"**. Обидві з технічних причин зреферуємо завтра.

Дві сензації в соймі.

Під таким наголовком помістив у виленському „Слові" з 10. грудня ц. р. п. (Л) інформацію з Варшави. Одна „сензація" — це відома нашим читачам справа декларації полк. Венди, яку він склав на засіданні сойму у пятницю 9. ц. м. Другу передруковуємо у перекладі в цілости:

„Після заяви полк. Венди найбільше зацікавлення сойму викликали українські внески й інтерпеляції, зложені до маршалківської булави. На нашу думку, українські внески абсолютно незгідні з обовязуючою конституцією. Треба припускати, що маршал сойму їх не прийме.

Дуже широко коментовано факт, що один з українських внесків, який є реалізацією заповіді, зложеної недавно головою УНДО з парламентарної трибуни, підписав український посол з Волині Степан Скрипник. Для складення законодатного внеску потрібно, як відомо, згідно з реґуляміном 15 підписів. УНДО має тільки 14 голосів, отже той один голос посла з Волині уможливив зложення внеску до маршалківської булави.

У звязку з виступом посла Скрипника, члена Волинського Українського Обєднання (В. У. О.), скликано, як довідуюся, вчора в пополудневих годинах засідання тієї організації. В соймі репрезентує її пятьох послів, у сенаті один сенатор. На тому засіданні дискутовано консеквенції, які повинно В. У. О. витягнути у відношенні до посла Скрипника. Посол Скрипник є братанком отамана Петлюри і в 1920 р. був при ньому старшиною до спеціяльних доручень. У двох останніх соймових каденціях мав він посольський мандат. Належав разом з послом Певним цілі роки до найближчих політичних співробітників воєводи Юзефського і був чоловим репрезентантом В. У. О. Виступ посла Скрипника є цвяхом у труну воєводи Юзефського.

Заскочення урядово-озонових кол виступом посла Скрипника є досить несподіване, хоча вже в попередньому соймі було таємницею Полішинеля, що посли В. У. О. тісно співпрацюють з УНДО-м на парляментарному терені. Посол Скрипник — це саме одинокий посол давньої української репрезентації Волині, який пройшов до нового сойму".

Маршал Чанкайшек тратить владу над північно-західнім Китаєм.

КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ.

Як подає „Нічі-нічі", ґенерали з північно-західного Китаю дуже невдоволені політикою Чанкайшека: вони закидують, що він занедбав підготову оборони тих околиць. На нараді у Єаќі видвигнули ці ґенерали ось які постуляти:

1) получити 3 північно-західні провінції в одну адміністративну одиницю для протияпонської оборони;

2) поправити комунікацію в цих провінціях та затіснити взаємини між ними і СССР;

3) збільшити збройну силу цих провінцій до 1,000.000 вояків.

Чанкайшек обіцяв небавом виїхати до півн.-західних провінцій, щоб обговорити ці справи з ґенералами.

„Нічі-нічі" підкреслює, що колиб Чанкайшек приняв ці домагання, він віддав би цілий північно-західний Китай під повну владу комуністів.

ГОСПОДАРСЬКА РУЇНА КИТАЮ.

Китайський уряд не матиме за що купити зброї.

У фінансових колах Шанґаю звертають увагу на катастрофальний стан китайського державного скарбу. Китай не має тепер зовсім военного промислу, бльокада утруднює закордонну торговлю, валюта заломилася, впливи з мит малі. Теперішні припаси срібла китайського уряду оцінюють на 350,000.000 долярів. Припускають, що по кількох місяцях Китай без підмоги зі закордону не матиме за що купити зброї.

НОВА СПОЛУКА МІЖ СССР І КИТАЄМ.

Як подає Домеї, Китай дістає зброю та муніцію зі СССР через Східний Туркестан у Зовнішню Монголію. Недавно побудовано новий шлях з Верхнеудинська через Улан Батор до Сучав. Крім того будують залізницю, яка получить Улан Батор з великою сибірською маґістралею.

КИТАЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ ПІДДАЮТЬСЯ ЯПОНЦЯМ.

Японські операції проти партизанів у провінції Гопей розвиваються успішно. Партизани втратили 1300 убитих та чимало зброї і муніції. У провінціях Шансі й Гунан піддається японцям чимало партизантських вождів.

—o—

ПОСАДНИК КОВНА ВІДВІДАВ ПОСАДНИКА ВАРШАВИ.

В понеділок рано приїхав до Варшави посадник Ковна Антін Меркис, щоб відвідати варшавського посадника (президента міста). На двірці повитав його през. Старжинський, литовський шарже д' аффер Трімакас і ін.

—o—

ПІСЛЯ ВИБОРІВ У КЛАЙПЕДІ.

В неділю відбулись у Клайпеді вибори до автономічного сойму; голосування покінчилося в 20. годині. У виборах взяло участь 97,2 проц. управнених до голосування. Вислідн виборів будуть відомі в половині тижня; треба рахуватися з перемогою німців.

—o—

ПАНАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ У ЛІМІ.

В неділю в 16. год. відбулося перше пленарне засідання панамериканської конференції в Лімі. Перувіянський міністр закордонних справ Конча підкреслив у промові, що загроза незалежности якоїнебудь американської республики становилаб загрозу цілого континенту. Опісля промовив державний секретар Злучених Держав Гуль, який виступив в обороні демократії, свободи торговлі та морального роззброєння.

Москва тривожиться.

„Матен" з 9. грудня повідомляє з Москви: „Присутність німецьких старшин як дорадників у Хусті, столиці Карпатської України, викликала велику реакцію в Москві. Вістка про висилку німецьких старшин, якої не заперечив досі Берлін, означає, на думку Москви, влучення України в німецький „Дранґ нах Остен". Російський уряд уважно слідкує за політичними випадками в Карпатській Україні і передбачує можливости вислати до Хусту свого консуля."

Те саме число „Матену" приносить дві статті про українські справи та з приводу викриття військової української змови в Києві на першій сторінці етнографічну мапу України.

І СОВІТСЬКИЙ КОНСУЛЬ У ХУСТІ?

Зацікавлення ріжних держав справами Карпатської України, якої доля ще недавно висіла на волоску, проявляється таким чином, що ті держави акредитують там своїх консулів. Як подають вістки з Москви, совітський уряд робить заходи, щоб до Хусту вислати свого консуля. Булоб це лиш дальше скріплення міжнародного значіння Карпатської України.

„Польський нарід не допустить навіть до дискусії".

В минулу неділю відбувся у Львові зїзд голов кружків „Зв'юнзку Офіцеруф Резерви Зем Полудньово - Всходніх", який приняв таку резолюцію:

„Щодо внеску, який українська партія заповіла в соймі в справі автономії Червенської Землі, зїзд голов кружків „Зв'юнзку Офіцеруф Резерви Зем Полудньово - Всходніх", що відбувся у Львові 11-го грудня 1938 стверджує з цілою рішучістю, що справа відношення віддавна польських південно - східних земель до польського матірного пня раз на завжди пересуджена для польського народу, який не допустить до якоїнебудь дискусії у цій справі".

Сторінка без політики.

Відсотки за льотерійну вигру.

Цей випадок, що ми його тут подамо настільки неймовірний, що дехто міг би закинути, що він є лиш витвором буйної фантазії.

Проте ця подія правдива та її подали найповажніші французькі часописи:

Півтора місяця тому директор французького „Креді Фонсіє" дістав лист такого змісту:

„Високоповажаний пане директоре! Вибачте, що турбую вас у справі, яка може виявитися для нас обох корисна. Я не належу до тих наївних людей, які вірять у щастя. Я розумію, що виграні державної льотерії не підчиняються примхам долі, лиш волі виїмкових осіб... Коротко моя пропозиція така: я маю льос таке то й таке число. Якщо ви уладите мені більшу виграну, зобовязуюся виплатити вам 30% з одержаної виграної. Прийміть вислови мого щирого поважання і т. д. — Підпис."

Директор банку зробив на листі замітку, щось у тім роді, наче „дивогляд" і вкінці забув про неї. Хібаж мало божевільних людей на світі?

Минулого тижня до вітальні директора зголосився якийсь незнайомий, заживний добродій, домагаючися в директора авдієнції.

— В якій справі?

— В особистій, у строго особистій. Я мушу конче бачитися з директором віч-на-віч.

— Ваше прізвище?

— Називаюся Х... Такого то й такого дня я писав до директора. Він безсумніву зберіг листа.

Почали шукати і справді знайшли листа. Директор банку був зайнятий і відмовився прийняти „навіженого" та доручив секретареві:

— Спитайте, що йому треба.

Незнайомий довго мнявся так і видно було по ньому збентеження.

— Мені таки треба булоб побачитися з директором особисто.

— Можете свою просьбу мені передати. Я наскрізь його довірений.

— Довірений?... Ну, добре, хай буде й так... Бачите, пан директор виявився незвичайно совісний, він сповнив мою просьбу. Я виграв мілион франків. Будь ласка ось тут 300.000 франків, як було умовлено.

І справді незнайомий витягнув пакет, в якому було триста банкнотів по 1000 франків. Його счудованню не було меж, коли секретар заявив, що директор відмовляється прийняти „комісійне" за вигру.

Коли зроблено перший килим.

(Перська казка).

Старий шах був дуже хорий, зовсім ослаб і не виходив нікуди зі своєї палати. Він нудьгував і ні жінки, ні приятелі не могли його розважити.

Тоді син промовив до нього:

— Батьку, що велиш зробити, щоб осолодити останні дні твого життя?

— Ех, сину мій — відповів шах — я старий і не можу вже вийти з моєї палати, а мої очі ще хотілиб побачити яскраві кольори веселки, смарагдові барви трави та лісу та золоті відблиски моря... Почування мені осталися, та очі вже томляться.

Син шаха пішов до найзнатніших купців і майстрів столиці, передав їм слова шаха та сказав:

— Потіште мого батька в його останні дні.

Тоді із найкращої шерсти, забарвленої найпестрішими фарбами, створили ріжнокольоровий килим, який міг суперничати з морем, небом і травою.

Шах довго дивився на килим і вкінці сказав:

„Мої друзі, я можу тепер вмирати!

—o—

Злодій перевернув свічку — мертва збудилася.

Якась жінка із фінляндської місцевости Тамерфорс впала підчас проходу до озера. Хоч люди, що оподалік знаходилися, витягнули її негайно на беріг, вона не давала ніяких познак життя і всі спроби привернути її до життя не давали найменшого успіху. Лікар, якого негайно покликали, ствердив уже лиш смерть від затоплення. Тіло перенесли до мешкання небіжки та поклали його в домовині в одній із кімнат.

Тому, що небіжці дали кілька клейнотів, один зі слуг закрався вночі до кімнати і забираючи клейноти перевернув свічку, яка впала на небіжку. У тому самому менті настало щось несподіваного: небіжка воскресла. Слуга так перестрашився, що попав у нервовий атак і його мусіли відвезти до лічниці.

Завдяки тому, що свічка перевернулася, жінка, що її навіть лікар вважав за небіжку ожила, бо була лиш у летарґу.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Сам запевнює про своє божевілля.

Бернарді Соґоера підозрівали, що він убив американського еміґранта Івана Ришневського в Парижі. Сіґоера поліція арештувала та віддала до дому божевільних, щоб там провірили його почитальність. Арештант відти втік.

Кілька місяців шукала його поліція та не могла його ніде знайти, хоч знала, що Соґоер перебував якийсь час у Парижі та відтак у Бельгії.

Недавно париська поліція дістала від Сіґоера лист, в якім він пише, що йому вже остогидло скриватися і що він дуже радо сам зголоситься до влади, якщо дістане від поліції запевнення, що його знову примістять не у вязниці, лиш у лічниці для умово хорих. При тому Сіґоер намагався поліцію переконати, що він справді божевільний і не може відповідати за свої вчинки.

Тому, що зміст листа найкраще виказував, що його писав чоловік із здоровим глуздом, поліція не хоче давати ніяких обіцянок, що виконає його прохання. Тому теж вона далі за ним шукає.

Батько схоплює дочку.

18-літня студентка Гльорія Роф повідомила поліцію у місцевості Тенек у стейті Ню Йорку, що її схопив якийсь старший мужчина та держав її увязнену кілька годин у своїм мешканні, хоч не зробив їй при тому найменшої кривди. Адреси того мужчини згадана студентка не могла подати, бо той, що її схопив завязав їй спершу очі і в такий сам спосіб випровадив із мешкання, вивіз автом за місто й там покинув.

Поліція думає, що має до діла з якоюсь поважною аферою і тому арештувала 45 осіб та повела енерґійне слідство. Між арештованими пізнала Гльорія того, що її схопив. Дальше слідство виявило, що арештований називається Фред Роф і що він є батьком Гльорії. Він схопив її тому, що хотів побачити дочку, а що перед 15 роками він розійшовся з її матерю, то колишня жінка та її рідня не хотіли на те згодитися. Тому він схопив дочку, щоб хоч кілька годин перебувати в товаристві своєї дочки.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"

Шабасовий спір у Льондоні.

Англійські жиди намагаються від довшого часу проломити заборону торгувати в неділю. Недавно осягнули вони деякі успіхи в ліберальнім Льондоні на тій підставі, що релігія забороняє їм відчиняти крамниці в суботу. Однак виявилося, що релігійні приписи не є такою важною перешкодою, коли жидівські крамниці працюють підчас шабасу в пятницю по заході сонця, а зачинені вони лиш у суботу. Тому місцева самоуправа рішила, що тільки такі жиди, що справді дуже релігійні та замикають свої крамниці вже в пятницю вечором по заході сонця, можуть відчиняти свої крамниці в неділю до 2 години. Мотиви того рішення були такі, що хто зуміє пересунути початок свята із пятниці на суботу, не повинен мати більших труднощів із пересуненням свята на ще один день та починати шабас від неділі.

Павук грізніший від льва.

„Чорна вдова" — це найбільш грізний павук з усіх, що їх досі люди знають. Уколення „чорної вдови" вбиває до трьох годин навіть найсильнішого мужчину. Отже нема теж чому дивуватися, що доглядачі льондонського зоольогічного городу, які доглядають цю жахливу комаху-хижака, тремтять за кожним разом, коли підходять до шкляного басейну, в якім живе „чорна вдова".

Один із доглядачів заявив, що він волів доглядати 10 розлючених тигрів, ніж одного такого павука.

Досі вченим ще не вдалося винайти ліків на токсини, що містяться в жалі, чи тілі отрійного павука.

ВИКОПАЛИ ОЛІМПІЙСЬКІ КРІСЛА.

Німецькі вчені, які ведуть розкопи у старовиннім Олімпі, відкрили багато цікавих річей, між ін. відкопали підстави крісел, на яких засідали колись судді підчас Олімпійських ігрищ. Крісла виконані із прегарно обробленого мармору. Вчені знайшли теж кілька грецьких і римських статуй та багато уривків із написів та орнаментів.

ОЧІ ЗАСУДЖЕНОЇ НА СМЕРТЬ.

Мексиканку Бренвілле Анну Ган засудив суд присяглих у Сінцінаті (Огайо) 6. м. м. на смерть за те, що вона отруїла 67-літнього парубка Ришарда Вагнера, який залишив завіщання в її користь. Вже після арештування виявилося, що Анна Ган втроїла за 10 літ крім Вагнера ще ... ців.

Виконання смертної кари визначили на середу м. тижня. День перед смертю прийшов з Анною Ган попрощатися її 15-літній син Оскар Ган. За його посередництвом Анна Ган передала губернаторові стейту таке прохання:

— Я віддаю свої очі науці — писала Анна Ган, — Я хотіла би, щоб очі вирізано мені ще за життя; вони моглиб повернути зір двом сліпим, священникові й монахині, яким я завжди вірила та які вірять, що я невинна у виконанні злочинів, в яких мене обвинувачують. Якщо люди все таки хочуть мене вбити, то хай моя смерть вийде бодай у користь іншим людям.

—o—

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Бретонія має багато гарних звичаїв, але найгарніший із них ось-який:

Коли в якомусь бретонському селі має ... мати немовлятка, всі мешканки села стають ... матерями тієї дитини. Священник, звичайно місцевий парох, визначує одну зпоміж жінок, якої завданням є лиш кормити дитину. Інші жінки помагають їй у праці та помагають материнськи ...

Серед бретонських жінок приймаєся ..., що того роду поведінка приєднує їм Боже благословення. Тому дуже рідко трапляються такі події, щоб котрась із жінок відмовлялася таких прибраних материнських обовязків.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

У „ГМИНІ".

— Як вашому чоловікові на прізвище?

— Петро Когут, вкже. Петро Когут.

— Брешеш, бабо!

— Оттакої, та чогож я мала би брехати, коли вже двацять літ живу з ним.

— Якби він був когут, то ти принеслаб ... бодай з пару курят.

В Румунії увязнили 15.000 осіб.

Букарештенський кореспондент „Парі Міді" повідомляє, що число арештованих після черновецького атентату збільшується з дня на день. Кажуть, що досі увязнено 12.000—15.000 осіб.

В четвер поліція перевела вперше ревізії в середніх школах та в університеті у Чернівцях. Арештовано 120 студентів, у яких найшли зброю. Увязнено теж значне число професорів, адвокатів та інших поважних громадян Черновець. Усі ті особи є нібито членами розвязаної „Залізної Гвардії".

Вже цього тижня зачнеться, як кажуть, перед спеціяльно дібраним черновецьким трибуналом величезний політичний процес проти терористів. Рахують як зовсім певну річ кілька смертних присудів.

У цілій Румунії положення незвичайно напружене. Сподіються у найближчому часі зміни уряду або бодай частинної реконструкції теперішнього кабінету.

Винятковий стан у Ковні.

У Ковні та в околиці введено від 10. ц. м. на 6 місяців винятковий стан, з огляду — як це стверджує урядовий комунікат — на шкідливу активність протидержавних чинників. Згідно зі законом про винятковий стан, міністр внутр. справ може висилати особи, які нарушують публичний спокій, до концентраційних таборів, віддавати їх під поліційний нагляд. Міністр може видавати розпорядки, за невиконання яких загрожує кара до 5.000 литів або до трьох місяців вязниці.

МІНІСТР ЧІЯНО ВИЇДЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ НА ЛОВИ НА МАДЯРЩИНУ.

Мадярська телеграфічна аґенція повідомляє, що мін. Чіяно приїде ще у грудні на лови на Мадярщину, на запросини реґента Гортія. Ще не відомо, чи він приїде зі своєю жінкою.

—o—

РЕДАКТОР ЕРККО СТАНЕ ФІНЛЯНДСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Як подають урядово з Гельсінґфорсу, міністром закорд. справ на місце Гольстія стане редактор щоденника „Гельсінґін Сеномат", Еркко. Тепер він перебуває у Стокгольмі.

По широкому світі.

Ватикан — як говорять у деяких льондонських колах — мабуть зірве дипльоматичні взаємини з Німеччиною.

У Мадярщині сподіються дальших протижидівських репресій; 20.000 жидів прийняло християнську віру.

Португальський щоденник пропонує португальсько-бельгійсько-голяндський союз для спільної оборони кольоній.

В Італії заборонено протифранцуські демонстрації. Мусоліні видвигне небавом італійські постуляти супроти Франції в окремій промові.

Премієр Карпатської України складає нині присягу.

СПРАВА ІМЕНУВАННЯ ТРЕТЬОГО МІНІСТРА.

Нині, в понеділок, прем. о. д-р А. Волошин складає присягу на руки президента федеративної республики д-ра Гахи.

На внесок премієра о. д-ра Волошина заіменують третього члена уряду Карпатської України.

ЗАЦІКАВЛЕННЯ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ УКРАЇНСЬКИМИ СПРАВАМИ.

Після виїзду мін. Рібентропа французька преса переповнена вістками і статтями про українські справи. Появилось на цю тему чимало передових статтей. Чимало згадок присвятило українським авдиціям також і французьке радіо.

Москва пропонує Совітській Україні.. автономію.

Чеські часописи довідуються з Риги, що з огляду на теперішнє міжнародне положення Москва рішила змінити свою політику супроти УССР та дати їй широку автономію.

Ця вістка характеризує справжнє політично-правне положення УССР: автономією хотять ущасливити „державу", яка номінально є рівноправним членом федерації та навіть має т. зв. потенціяльну суверенність, себто право виступити зі СССР.

Хроніка Совітської України.

СВЯТКУВАННЯ 100-ТИХ РОКОВИН НАРОДИН І. НЕЧУЯ ЛЕВИЦЬКОГО.

Українська совітська преса присвячує чимало місця творам І. Нечуя Левицького, який „реалістично, правдиво і добре змальовав життя селянське і тих верстов соціяльних, що близько до селянства підходили". 24. листопада драматичний сектор українського радіокомітету зорганізував велику літературну передачу з творів письменника.

160 РОКОВИНИ НАРОДИН Г. КВІТКИ-ОСНОВЯНЕНКА.

Українська совітська преса відмічає цей ювилей статтями, присвяченими письменникові.

ТВОРИ ГАЙНОГО УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Державне літературне видавництво ладить нове видання вибраних творів Гайного українською мовою під редакцією Леоніда Первомайського. Зі старих перекладів увійдуть праці Лесі Українки, Франка, Коцюбинського та інших. Над новими перекладами працюють поети: Тичина, Рильський, Сосюра, Голованівський та інші.

НОВІ КНИЖКИ.

Державне літературне видавництво видало такі нові книжки: „Чуття єдиної родини" — поезії Тичини, серед них: „Пісня про Котовського", „Еспанія", „Фелікс Дзержинський", „Як ми писали листа Коцюбинському", „Поєдинок Котовського з білополяком", „За Сталіна подам свій голос", „Горкий" та багато інших. Іван Котляревський. Верґілієва Енеїда. Текст подано за виданням року 1842. — Андрій Малишко. З книги життя. Оригінальні й перекладні поезії. — Ілля Стебун. І. П. Котляревський. Життя й творчість письменника. — О. Десняк. „Удай-ріка". Роман з сучасного колгоспного життя в Україні. — Один том творів Олександра Корнійчука. До нього входять основні драматичні твори письменника.

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

Вийшла перша книжка журналу „Літературна критика" — орган спілки совітських письменників України. Зміст: „Шевченко — борець проти польської шляхти" Ястребова. „До 100-річчя з дня смерти Котляревського". „Про творчий шлях Корнійчука" Костюка. „Павло Тичина" Смульсона.

„НІКОМУ НЕПОТРІБНИЙ ЖУРНАЛ".

Так зве совітська українська критика журнал „Театр" — орган управління у справах мистецтва при раднаркомі УССР. „Сухі, академічні, нікому непотрібні статті, матеріяли, присипані архівним пилом — таке обличчя і душа журналу".

АРХЕОЛЬОГІЧНА МАПА УКРАЇНИ.

Інститут археольоґії Академії Наук УССР ладить до друку археольоґічну мапу України. Повне видання цієї мапи буде складатися з 5 томів.

АРХЕОЛЬОГІЧНА ЗНАХІДКА.

Підчас земляних робіт коло Мирополя, житомирської области, знайдено й приставлено до інституту археольоґії Академії Наук цікаві знахідки старовини, великокняжих часів: золоті сережки, частини ажурних срібластих підвісок від сережок, срібні гривни.

ВИСТАВА ТВОРІВ МАЛЯРА ГЛУЩЕНКА.

В Києві відкрито виставу творів — коло 100 робіт — маляра Глущенка. Глущенко багато працює над Шевченківською тематикою. Він намалював портрет Шевченка, картину „Шевченко серед кріпаків", багато краєвидів Канева.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛЯН РЕКОНСТРУКЦІЇ ОДЕСИ.

В майбутньому році минає 150 років від заснування Одеси, що повстала на місці, де 5 років до того часу була ще турецька фортеця Хаджібей. Одесу будували видатні архітекти того часу Боффо, Тарічеллі, Фельнер. Геометричні лінії вулиць, шахматне плянування кварталів залишилося до цього часу. За роки радянської влади, як зазначує тамошня періодична преса, місто збагатилося на нові гарні будівлі, великі парки, сади. Група архітектів, інжинірів з участю видатних наукових працівників міста розробила ґенеральний плян реконструкції Одеси, що мав збільшитися вдвоє. Місто розбивають на декілька спеціяльних полос, значно збільшують зелену полосу, утворюють нові бульвари, парки. Реконструють морське узбережжя.

ЕКОНОМІЧНА МАПА УССР.

Народній комісаріят освіти затвердив видання економічної мапи Совітської України. На мапі зазначено родовища основних корисних копалин, нові промислові райони, машинотракторні станції тощо.

Л.

З нових видань.

Василь Пачовський: „СРІБНА ЗЕМЛЯ". 1.000-ліття Карпатської України. Видавництво „Дружина". Львів 1938. Ціна 1 зол.

Зацікавлення Карпатською Україною змоглось у нас в останніх часах доволі сильно. Тому добре зробила видавн. кооператива „Дружина", що видала дуже тепер актуальну книжку про Закарпаття п. з. „Срібна Земля" — тисячоліття Карпатської України. Ніде правди діти — у нас замало цікавились історією Закарпаття, а загал просто не мав поняття про те, звідки взялися за Карпатами українці та яка була їх доля. Правда, в останніх часах маємо доволі багато статтей про події на Карпатській Україні, але вони описують радше сучасне положення і стан закарпатської вітки нашого народу. Щойно д-р Василь Пачовський подає нам в обговорюваній книжці нарис історії Закарпаття від найдавніших часів аж до останніх подій. Автор, відомий поет з „Молодої Музи", після нашої програної опинився на еміграції в Чехах, звідки перейшов потім на Закарпаття, як професор історії в українській гімназії у Берегові. Там узявся з запалом до розшуків історичного матеріялу й до дослідів над народніми переказами, де збереглася добре память про прадавні історично-політичні події народу. Висілдом його праці була книжка „История Підкарпатськой Руси", видана в Ужгороді 1921 р. В праці п. з. „Срібна Земля" використав автор уже й найновіші досліди. Книжку розпочинає вірш „Сріберний дзвін", фрагмент поеми, яку автор написав у звязку з видобуттям у Богоревниці із землі дзвону з часів кн. Ярослава, а потім іде опис території та населення Закарпаття як представлення терену, що на ньому відбулись історичні події. Дальше розповідає

автор про перші вістки, що відносяться до володарів і населення Закарпаття, про автохтонне славянське населення Подунайщини перед приходом мадярів, потім про прихід мадярів до наддунайського басейну, як граничної сторожі Київської Держави кн. Олега, про верховладу славян на Угорщині й культурні впливи руської держави на династію Арпадовичів та окремо про часи приналежности Закарпаття до Галицько-Волинської Держави. Дальше представляє змагання руської та латинської культури за впливи на Угорщину; значіння кн. Федора Корятовича; пізніший занепад і неволю закарпатців; далі повстання, перше відродження, „весну народів" і реакцію на Угорщині, часи світової війни і вкінці найновіші змагання закарпатських українців добитися власної державности.

Як бачимо, зміст дуже цікавий, а долучена мапа дозволяє ще краще зорієнтуватися в ситуації. Книжка надається до масового поширення.

Посвячення Жіночої Ремісничої Бурси у Львові.

Вчора відбулось у Львові торжественне посвячення нової домівки Жіночої Ремісничої Бурси при вул. Кохановського 59. Ця бурса, утримувана Філією Українського Краевого Товариства охорони дітей та опіки над молоддю, істнує вже близько 10 літ. Створив її гурток пань, які уважали за необхідне заопікуватися жіночою ремісничою молоддю, що напливає звідусіль до Львова. При допомозі пані М. Говиковичевої, яка виїздила в тій цілі до Америки, призбирано деякий фонд серед української еміґрації і закуплено власний дімок при вул. Кошаровій. Приміщено в ньому спершу — всього 10 дівчат. Але число дівчат постійно збільшувалося, так, що в останніх часах треба було піднаймати кімнати в сусідніх домах. Таким чином бурса могла примістити більше дівчат.

З цим шк. роком бурса примістилася в домі, що за якийсь час повинен стати її власністю. А саме громадянин п. Евстахій Войтів піднайняв бурсі свій двоповерховий будинок при вул. Кохановського ч. 59, у якому до того часу містилася частина ветеринарії. П. Войтів зремонтував будинок для бурси і бурсачки дістали чудове приміщення: в гарних, чистеньких, ясних кімнатах мають усі потрібні вигоди: гарячу й холодну воду, купелі-лазнички, туші, мають для свого вжитку і широке подвірря. П. Войтів запропонував Управі Жіночої Ремісничої Бурси, щоб вона купила той будинок на власність. Хоч Т-во не має потрібної суми, то все-ж рішилося дім купити, користаючи з того, що п. Войтів пішов йому дуже назустріч та погоджується на частинні сплати. Завдяки цьому великодушному становищу п. Войтова, Жіноча Реміснича Бурса — віримо — матиме змогу за якийсь час, при допомозі всього громадянства, назвати дім при вул. Кохановського 59 своєю власністю.

Посвячення нової домівки доконав у великій салі бурси Преосв. Кир Іван в асисті о. прал. Куницького, о. Дуткевича, о. Жана, о. д-ра Липського та о. Дурбака. При цій нагоді Преосвященний у гарній промові склав Виділові та вихованицям бурси бажання успіхів у дальшій праці. Пані Рижевська розказала приявним історію бурси і подякувала всім за участь у посвяченні та зокрема зложила подяку п. Е. Войтову за його прихильність для бурси. Від робітні „Труд", що міститься тепер також у тому домі, дякувала гостям п. Залізнякова. Свято закінчилося гимном „Боже Великий Єдиний". Вписуючись до Пропамятної Книги, гості складали датки на бурсу.

Після посвячення відбулася гутірка при перекусці, підчас якої промовляли п. Стефанівський від „Зорі", п. Войтів та одна учениця бурсачка з Підляшша.

При нагоді складаємо й ми Жіночій Ремісничій Бурсі побажання якнайкращого розвитку та успіхів у праці над вихованням української жіночої ремісничої молоді і взиваємо все українське громадянство в краю та в Америці допомогти управі бурси придбати цей дійсно гарний дім якнайскорше на власність.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 13. грудня 1888.

РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШЕННЯ В БЕЛЬГІЇ.

„Заворушення робітників у південній Бельгії прибирають щораз грізніший вигляд. Знавці бельгійських відносин кажуть, що всьому лихові найбільше винуватий сам уряд і панівна партія, котра не хоче зрозуміти домагань і потреб робітників. Так домагаються робітники загального права голосування, але верховодна кляса не хоче на те мім пристати і тим тільки ще більше підтримує соціяльний рух. В Бельгії є ще досі право, що можна викупитися від війська і тому найбільший тягар, бо податок крови, спадає на найбідніші верстви народу, на робітників. Тому дійшло вже до того, що робітники заняли вже дуже грізне становище."

ІЛЮСТРАЦІЯ „АВСТРІЙСЬКОЇ БЮРОКРАТІЇ".

„Пештер Льойд" описує ось який випадок бюрократії в будапештенськiому маґістраті: один чеський власник дібр, хотячи закупити на Мадярщині більшу кількість рогатої худоби, написав 7-го жовтня ц. р. листа до президента будапештенського маґістрату і додавши марку за 5 кр. на відповідь запитався, коли відбудеться великий осінній ярмарок (відбувається завжди в листопаді). Президент казав цей лист запротоколувати і марку відіслати до депозитової ваги. За вісім днів дістався лист до III-го бюра маґістрату. Тут полагодили цей „кусок" 16-го жовтня в той спосіб, що вислали письмо з запитом до дирекції міської різниці, і ця відіслала свою відповідь при кінці жовтня до фінансової і господарської секції. Секція полагоджує справу 19-го листопада і робить вимогу до депозитової каси на марку, аж вкінці 3-го грудня маґістрат відповідає на лист чеха, але й то не безпосередньо, лиш пише письмо до староства, щоб воно повідомило власника дібр, що дні, в яких відбуваються ярмарки, вказані в кожнім мадярськім календарі. Правда, бідний власник ще не дістав відповіди, бо справа, полагоджена на Мадярщині, продовжиться в Чехії, а тимчасом ярмарок у Будапешті відбувся, зате скарбова влада полагодила справу скоріше від маґістрату, бо стягнула від чеського власника 2 зр. кари за те, що на свій лист до президента не дав стемпля за 50 кр."

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКОГО.

Премієр Складковський прийняв сьогодні делеґацію СПОС-у під проводом проф. А. Фішера зі Львова. Делеґація зложила премієрові меморіял у найпильніших потребах польського громадянства в Галичині.

—o—

НОВИНКИ.

— **Вуйкови Андрієві** в день іменин бажання всякого добра, а Теті щастя пересилає мала **Леся** зі Львова.

— **З НИНІШНІМ ЧИСЛОМ „ДІЛА" (277)** розсилаємо нашим точним Передплатникам черговий книжковий додаток ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ц. р. II. ТОМ ПОВІСТИ ВАСИЛЯ МАСЮТИНА: ЦАРІВНА НЕФРЕТА. Хто не прислав досі поштової оплати 25 сотиків на пересилку цієї книжки, нехай долучить їх до найближчої посилки передплати, разом із новими 25 сот. на порто книжкового додатку за грудень. РЕКЛЯМАЦІЇ ЩОДО ТІЄЇ КНИЖКИ АДМІНІСТРАЦІЯ БЕРЕ ПІД УВАГУ ТІЛЬКИ ДО 14 ДНІВ.

— **ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІ І ЧИТАЧІВ** повідомляємо, що вже появився Ваш старий знайомий КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „КРИНИЦЯ" НА РІК 1939, в прегарнім мистецькім оформленні Святослава Гординського, із дуже цікавим і актуальним матеріялом на 200 сторінках друку. Крім цього „Криниця" має ОКРЕМИЙ ЗАПИСНИЙ КАЛЕНДАР-ТЕРМІНАР до щоденних записок — контування, такий необхідний для кожного інтеліґента в його праці. Просимо стриматися із закупом іншого календаря, бо вже післязавтра вишлемо Вам почтою Ваш календар-альманах „КРИНИЦЯ".

— Українські авдиції із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає коври, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1825 61-100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3 I. пов., телефон 254-46 2503 113 ?

— 12. грудня 1938 в год. 8. вечором Андрій з несподіванками в Клюбі „Молодої Громади".

— **В день Іменин Митрополита Кир Андрея у вівторок 13. ц. м. відправлять оба Преосвященні Кир Іван та Кир Никита в асисті крилошан в архикатедральному храмі св. Юра архиєрейську Службу Божу в намірення Митрополита. Сподіємося, що українське громадянство візьме масову участь в архиєрейськім богослуженні, яке зачинається в 9. год. рано.**

— **Миколаївський вечір** Карпатського Лещетарського Клюбу, Філії у Львові, відбудеться 18. грудня 1938. р. у малій салі М. Т. ім. Лисенка. Роздача дарунків, багато несподіванок, джез Ябця. Початок в год. 21-ій. 2864

— **Трикотарський курс** кооп. „Вовна" в домівці „Просвіти", вул. Петра Скарги 2. (вівторок, четвер), від год. 6—8. Зголошення в місці.

— **Новина!** Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви", 2) „140 ріжних страв з картопель" в ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: **„Нова Бібліотека"**, Львів, Коцюва 4 (і в книгарнях). 2861 -2

— **Засідання** Виділу Українського Лікарського Товариства відбудеться в середу 14. ц. м. в год. 7. ввечір у власній домівці. Приявність усіх членів конечна. 2922

— **У рямцях „Славістичних Вечорів"** Словянського Інституту Фридрих-Вільгельмового Університету в Берліні виголосить 20. грудня ц. р. реферат д-р Ярослав Рудницький на тему: „Явище палаталізації в українській та інших словянських мовах".

— **На „Рідну Школу"** склали: п. п. Чернецька Іванна та Андрій Качор у Львові — 10 зол. замість повідомлень про своє вінчання; на весіллі у Івана Кузя в Пісках, на руки Ф. Лазурка і П. Максимовича весільні гості жертвували 2.80 зол. на „Р. Ш."; з нагоди іменин Михайла Маршалка у Френелівці, на руки Дм. Михайлова гості жертвували 4.55 зол.; на весіллях у Сороках Львівських: у Федька Хомяка — 6.25 зол., в Анни Петришин — 4.82 зол., у Марії Лучишин д. Юрка — 1.99 зол.; на весіллі у Марії Кардаш в Бірках Домін., 3.70 зол. Разом зложено в касі Повітового Союзу Кр. „Р. Ш." у Львові 34.11 зол., за що щиро дякує Рада Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові.

— **Податок від вивісок** обовязуватиме від 1. січня 1939 р. Мистецькі і гарні реклями користатимуть з податкових полекш до 25 прц.

— **Нова польська станиця у Львові.** Підчас посвячення Католицького Дому в Кульпаркові, що його довершив архиепископ Твардовський у присутности президента Львова Островського, помер нагло на серцевий удар [illegible] львівської лат. капітули капелян Зайовець [illegible] роньцуф Львова о. Шмид, парох костела [illegible] Магдалини у Львові.

— **За биття шиб у львівському маґістраті** відбулась 9. ц. м. розправа перед окружним суддею Майковським у Львові проти: 18-літнього Ореста Фільваркова, 18-літнього Григорія Федуна та Михайла Гавриха. Суд засудив двох підсудних: Фільваркова і Гавриха на [illegible] місяців вязниці, а студ. Федуна увільнив від вини та кари. Підсудних боронив адв. д-р [illegible] Ганкевич.

— **Пошесть плямистого тифу** лютує у Дрогобичі, де занедужало в останньому часі [illegible] осіб, з яких три померло. Санітарна влада видала відповідні розпорядки призначуючи безплатні купелі для бідного населення.

— **Велика пожежа.** В неділю 11. ц. м. вечором вибухла пожежа в селі Рудянцях у [illegible] Гринька Ярини. Сильний вітер перекинув вогонь на сусідні будинки, так, що згоріли [illegible] господарства. Шкода сягає до 40 тисяч зол.

— **Сніг у Карпатах.** Метеорольогічна станиця на Піп Івані повідомляє, що в Карпатах упала верства снігу, груба на 1 метер.

— **Присуд у процесі ватаги Любінецького.** Перед трибуналом окружного суду в Чорткові відбулась розправа проти трьох членів ватаги відомого бандита Любінецького, якого поліція вбила підчас облави з весною ц. р. Трибунал засудив його спільників: Петра [illegible] на 10 років, Івана Кібзея на 5 років і [illegible] Шведа на 4 роки вязниці.

— **Президії законодатних палат на Совинці.** Польські часописи повідомляють, що [illegible] обох законодатних палат у Варшаві разом з усіми віцемаршалами і директорами [illegible] зложили пошану тлінним останкам бл. п. маршала Пілсудського у крипті Срібних Дзвонів на Вавелі. Опісля всі перейшли на Совинець.

— **Далекосяглий винахід у криміналістиці.** Велике значіння у слідстві має відкриття [illegible] слідів крови. В останньому часі [illegible] спосіб викривання цих слідів. Як відомо, [illegible] сліди крови, що їх легко доглянути, [illegible] дуже слабо в темноті. Зате старі, [illegible] сліди крови, байдуже на якій матерії, [illegible] темноті ясно-блакитним довготриваючим [illegible] Воно таке сильне, що можна його [illegible] вати. При розсліді слідів крови — [illegible] новіднайденою методою — розпилюється [illegible] слідкуваних предметах розчин [illegible] зиту з додатком соли та [illegible] допомогою цієї методи можна [illegible] сліди крови.

— **Корабель — летунська база.** В пятницю спущено на воду в порті Кілю у присутности Гітлера перший німецький корабель, що є базою для літаків. Назва корабля „граф Цепелін". Поємність корабля 19.200 тон. Це найновіший воєнний корабель німецької маринарки. На ньому вміщаються обширні площі для злетів і осідання і з цього видно, що цей корабель не послуговується катапультами чи віндами. Площа злету має коло 200 метрів довжини. Корабель озброєний легкими гарматами. У фахових колах новозбудований корабель-летунська база викликує зрозуміле зацікавлення, тим більше, що як пишуть, з такого корабля аж чотири літаки можуть одночасно піднятись у повітря.

— **Сильні морози в Румунії.** Північну частину Румунії навістили великі морози. З українських степів віють холодні вітри і сковують румунські ріки грубою верствою леду. На Буковині від двох днів паде сніг.

— **Жидівська „чистка" в Румунії.** Румунський міністр внутрішніх справ виголосив промову, присвячену жидівській справі, в якій ствердив, що ця проблема звязана з великими труднощами. Покищо румунський уряд видав розпорядок, який має метою перешкодити чужим жидам діставатись до Румунії, а також випрацював статут для жидів, що по останній контролі втратили громадянство. Число жидів останньої категорії сягає 150.000 осіб.

—o—

З судової салі.

ЗА ВБИВСТВО ДАНИЛА СТЕЦЬКОВА.

В понеділок 12. ц. м. почалась розправа перед трибуналом окружного суду у Львові проти 24-літньої **Анастазії Данилів**, яку прокуратор притягнув до відповідальности за злочин убивства зі ст. 225 § 1. к. к.

Як відомо — дня 19. грудня 1937 р. пополудні згинув у Львові трагічною смертю відомий наш міщанин, власник цукорні і реальности бл. п. Данило Стецьків. Його знайшли сусіди з розбитою головою в ліжку в його помешканні при вул. св. Миколая ч. 7. Вбивство мало грабунковий підклад, бо вогнетревала каса була отворена, а біля неї лежав пильник, зложені ножички, французький ключ, вилки, ніж і кліщі. Побіч ліжка поліція найшла закрівавлену мармурову плитку, якою вбито бл. п. Стецькова.

Три тижні по вбивстві — 6. січня 1938 р. поліція дістала анонім, що Д. Стецькова вбила жінка, яка мешкає при вул. Супінського ч. 18. II., перші двері на ліво від сходів. Поліція застала там Анну Данилів, в якої найшла підчас ревізії фотографію бл. п. Стецькова, вирізану з часописія. Далі поліція ствердила, що кілька днів по трагічній смерти підс. А. Данилів була двічі в камениці при вул. св. Миколая ч. 7. і розмовляла зі сторожем В. Рудвінським та сторожем сусідньої камениці Адамовичем на тему вбивства. Дивувалась дуже, що кельнери, які віднаймали кімнату від п. Стецькова, не чули як його вбито. А що на її некористь випала дактильоскопійна експертиза, бо відтиски пальців рук підсудної стверджено на мармуровій плитці і на шклі та на рамці фотографії, що стояла на тоалеті в помешканні бл. п. Стецькова, арештована Данилів засіла на лаві підсудних під закидом убивства.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНОЇ.

І на поліції, і в слідстві та на розправі підсудна заперечила свою вину. На поліції зізнала, що критичного дня, коли то вбито Д. Стецькова була від 16-ої до 21-ої год. вечором у кіні „Утіха" з одною панею, яка їй купила навіть білет. Одначе не знала ні змісту фільми ні ревії, що її в кіні оглядала. У слідчого судді зізнала, що не памятає, де була критичної неділі. На розправі признала, що Д. Стецькова знала і була навіть в його помешканні менше більше три тижні перед убивством. Стецьків, якого знала в каварні „Рома", де була кухарою, запросив її до себе, бо хотів спільно вести з нею пансіон у Черчі. Далі признала, що тоді мала у своїх руках фотографію його помешкання і мабуть „шкляний" предмет, на якому стояла попельничка. На питання предсідника виясноє, що не зізнавала про це ні на поліції ні у слідчого судді, бо боялась, щоб її не пізнали у справі вбивства бл. п. Стецькова та щоби слідчий суддя не відіслав її назад на поліцію. Свої зізнання складала ввесь час монотонним голосом.

Розправа, що опирається виключно на помешках, викликала доволі велике заінтересування у Львові. Меншу салю окружного суду у Львові, де відбувається розправа, виповнила вщерть ріжноманітна публика, спрагнена сензацій.

Трибуналові проводить суддя окружного суду **Понуркевич**, обвинувачує прок. **Ольберек**, а підсудну боронить адв. д-р **В. Ямполер**.

—o—

Відозви й комунікати.

ДО ВІДОМА КООПЕРАТИВ.

Нам доручено урядовий денник міністерства скарбу ч. 32 з ц. р., в якім оголошено обіжник тогож міністерства з дня 24. листопада 1938 р. ч. Д. V. 27312/4/38 **в справі полекші при викупі промислових свідоцтв на рік 1939.** Міністерство скарбу, подібно як у минулих роках, признало і цього року полекші при викупні промислових свідоцтв на 1939. рік. Полекші ці такі самі і прислугують на таких самих умовинах, що й на 1938 рік. У звязку з цим пригадуємо, що точні вказівки про полекші за 1938. рік подані в числі 49. „Г. К. Ч." з 1937 р. Всюди там, де в нашому поученні приходять роки: 1936, 1937 або 1938, треба вставити роки: 1937, 1938 або 1939. У черговому числі „ГКЧ" подамо точніше поучення про згадані полекші на 1939 рік.

Ревізійний Союз Українських Кооператив.

—o—

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ЧОТИРИ СЕСТРИ".

Фільма на підставі повісти популярної американської письменниці Фанни Герст, де оповіджена історія подружжа та карієри чотирьох сестер. Ці сестри живуть з батьком удівцем, якого нестямно кохають і дають приклад зразкової сестриної любови саме у таких моментах, коли звичайно родинні почування сходять на друге місце: коли дівчата закохуються вперше і хотять вийти заміж. В їх музикальному домі (батько — вчитель музики) поселюється молодий талановитий музика, що полонює серця всіх сестер і рішається на подружжя з тою, що найменше цього сподівалася. Оця „вибрана" має подвійне щастя, бо в ній закохується теж приятель музики — теж композитор, покидок громадянства, якого змалку переслідує доля. Родинні сцени та сцени закоханих пар свіжі, повні гумору та ліризму. Комедія переходить у трагедію і має зворушливо драматичні моменти, щоб закінчитись погідним акордом. Ролі чотирьох сестер грають три сестри Лейн і Гейль Пейдж; батька відомий артист Кльод Рейнс і характеристична Мері Робінс. Дві мужеські ролі в руках невідомих артистів; одного реклямують як кандидата на першорядного аманта, другий, якого прирівнюють з Джеймсом Кагнеєм справді оригінальний, першорядний артист Джон Гарфілд.

КІНО „КОПЕРНИК": „ПІДОЗРІННЯ".

Кримінально-психольогічний сюжет про прокуратора, що безоглядно судив ріжних злочинців і сам одного дня зазнав сумніців, які сколихнули його родинним щастям. Після обвинувачення в суді, де він домагався якнайтвищої кари для вбивника, він попав саме в аналогічне становище і прийшов до переконання, що під впливом заздрости міг би вбити людину зовсім невинну. Фільма тримає глядача у напрузі і побудована за виробленим американським зразком судових процесів із крикливими засіданнями, гомоном у пресі та безоглядними репортерами, ласими на сензацію. Головні ролі грають Ворен Віліям та нова гарна артистка Гейль Патрік.

КІНО „АТЛЯНТИК": „ПОКЛИК ПІВНОЧІ".

Фільма з моряцьких осель на півночі Америки: сильні типи, брутальні, неприборкані, пияки, зайдиголови, авантурники, люди з темним минулим. Іде про терени ловлі риб лососів, що стають джерелом заробітку, навіть багатства рибалок і всяких контрабандистів. Два приятелі, що завдячують один одному багато, вступають до праці на два протилежні ворожі човни. Один із них виступає як оборонець ладу в цій рибальській закутині і зустрічається віч-у-віч зі своїм другом на протилежнім ворожім човні у боротьбі на життя і смерть. Один — зразок простолінійности, другий — хитрощів і нещирости. Між двома приятелями і ворогами виступають теж дві жінки — дуже оригінальні. Одну з них грає відома Доротея Лямур. Головну ролю грає Джордж Рафт, спеціяліст від темних характерів. Глядачеві нелегко зорієнтуватися в суті конфлікту між моряками.

Спорт.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ЗОЛОЧІВ. **ОРБ — ЯНІНА 3:2 (0:1).**

Б-класовий ОРБ переміг вже мистця тернопільської А-кляси Яніну.

ГАМБУРҐ. **БУДАПЕШТ — ГАМБУРҐ 2:0 (1:0).**

Будапешт репрезентувала мадярська репр. [illegible], яка верталася зі Шотляндії.

ГЛЕЗҐОВ. **ШОТЛЯНДІЯ — МАДЯРЩИНА 3:1 (3:0).**

Міжнародні змагання, що відбулися в Глезгові, виявили перевагу Шотляндії. Мадяри зуміли лиш у другій частині вдержати рівнорядну гру.

ПРАГА. **БОГЕМІЯНС — СЛАВІЯ 5:3 (3:2).**

Товариські змагання закінчилися несподіваною програною Славії, яка виступила лиш з одним запасним.

•

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЛОЗПН-.У

Загальні збори львівського окружного футбольного союзу ЛОЗПН-у відбудуться 15. січня 1939 р. в год. 9. рано. Черговість нарад, як кожного року.

БОКС.

ЛОДЗЬ. **ПОЛЬЩА — ЕСТОНІЯ 10:6.**

Доволі скромна перемога польської вісімки. Найбільшою сензацією метчу була програна Пілата (з. вага) нокавтом.

ПОЗНАНЬ. **ПОЗНАНЬ — БЕРН 9:7.**

Швайцарська дружина виступила в Познані, як репрезентація Берна і здобула доволі добрий вислід.

ЛЬВІВ. **ЧОРНІ II. — ҐВЯЗДА (Львів) 10:4.**

Запасна дружина Чорних перемогла у змаганні за мистецтво Б-кляси жидівську дружину львівської Ґвязди. Глядачів д. мало.

ГАКІВКА.

БРІСЕЛЬ. **ЕТОАЛЬ ДІ НОРД — КРАКОВІЯ 2:2 (1:0, 0:1, 1:2).**

Майже до останньої хвилини вислід був непевний.

ПРАГА. **ШВАЙЦАРІЯ — ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА 1:0 (1:0, 0:1, 1:2).**

Ворота для швайцарської дружини здобув Торіані.

„ЖИДАМ І УКРАЇНЦЯМ ВСТУП ДО ГАЛІ ЗАБОРОНЕНИЙ".

Під таким заголовком **„Слово Народове"** (ч. [illegible] з 12-го грудня п. р.) пише: „Велике значіння в розвитку спорту у Перемишлі має „Окружний Осередок Фізичного Виховання", який розпоряджає найбільшою в Польщі спортовою галею і збором інструкторів. Від літ з удалення „Осередка" і галі користали не тільки польські спортовці, але й у великому числі жиди та українці, яких спортові клюби в Перемишлі — [illegible] проти всього, що польське. В останньому часі влада „Осередка" проголосила, що жидам та українцям вступ до галі заборонений. Польська опінія приняла цей наказ з найбільшим [illegible]. Треба сподіватися, що за прикладом Перемишля і в інших містах прийде ізоляція польських спортовців від чинників ворожо настроєних супроти нашого народу і держави".

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Проф. Микола Чубатий: 950 ЛІТ ХРИСТІЯНСТВА В УКРАЇНІ. Бібліотека „Дзвонів". Львів, 1938. 8-ка, стор. 16.

Д-р Василь Пачовський: СРІБНА ЗЕМЛЯ. Тисячоліття Карпатської України. Нарис історії [illegible] „Історично-політична Бібліотека". Видавництво [illegible]. Львів, 1938. Мала 8-ка, стор. 20.

Зенон Хом[illegible]: НАРИС ФІЗИКИ. Підручник для IV. класи гімназії. [illegible] Видавництво Шкільних Книжок. Львів, 8-ка, стор. 282.

В. Ковальчук — Ю. Шкрумеляк: СТРІЛЕЦЬКА СЛАВА В ПІСНЯХ. Сценічна дія в 4 відслонах. З передмовою і режисерськими заввагами. Накладом Вид. „Пісня". Львів, 1938. 16-ка, стор. 40.

Володимир Кубійович: РОЗМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ В БОЙКІВСЬКИХ КАРПАТАХ. Відбитка з „Літопису Бойківщини". 8-ка, стор. 8.

Сильна „Просвіта" — сильний нарід! Скріпіть „Просвіту" щедрим датком на нитку в її прапорі!

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 13. XII. год. 7.30 веч. „Остання пошта".

Середа 14. XII. год. 7.30 Концерт.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Міньйон" опера.

Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".

Театр Ріжнородностей.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Пан Люмбертіс".

Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Пан Люмбертіс".

Український Театр ім. Котляревського.

ЯВОРІВ:

13. XII. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родаєвичівни.

АТЛЯНТИК: „Бурі на Сході" („Пригода в Шангаю").

БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс.

ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його екселенція субект".

ГРАЖИНА: „Гетеяна" на осн. Ол. Мнішек.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент в Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Підозріння".

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саші Ґітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Люди з поля бою", „Кайдани кохання".

ПАКС: „Дуня, почмайстрова дочка", на осн. Пушкіна.

ПАЛЯС: „Примари".

РАЙ: „Павел і Гавел".

РІЯЛЬТО: „Крила над Гонолюлю".

РОКСІ: „Предивна брехня Ніни Петрівни".

СВІТ: „Князь Іво", „Каліф з Багдаду".

СВЯТОВИД: „Один поверх вище" та додатки.

СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.

ТОН: „Циганська княжна з Анна Белою і „Тінь Шангаю".

УТІХА: „На межі життя" та ревія.

ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
Філіпіни, острів Маніля.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайн і Син)
„Швайцарія: Льокарно, Женева, Цюріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 13. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Сальон. орхестра, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 „Для шкіл: Із історії ігри, гутірка для старших дітей, 11.15 Спів із гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., **14.00 Словно-муз. авдиція в українській мові: „На св. Андрея" в обробітці Вол. Ковальчука з участю хору „Богема" під дир. В. Балтаровича,** 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю 13 літ" говорена повість, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фінансово-господарські актуалії, 16.30 Корнелієвські пісні у вик. Татяни Ноліс-Мазуркевич у супр. форт., 16.50 Скарби скал моря та нутра землі, 17.00 Форт. реціталь, 17.25 На слідах промислу, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Для села: Купецькі та кооперативні школи і сільська молодь, нар. муз. з пл., 18.30 Авд. для робітників, 19.00 Розр. концерт у вик. орх., два форт., тенор, 20.35 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симфонічний концерт: орх., форт., 22.00 Літературне життя у Совітах, 22.15 Концерт солістів: форт., віол., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 14. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Доброго дня, наймолодшим: „Що крук мав на совісти" оповідання, 11.00 Для шкіл: „Журба з кулачем" авд. для молодших дітей, 11.20 Серенади, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Симфонічна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Наш концерт — муз. авдиція для дітей, форт., спів, рецитації, 15.30 Муз. у вик. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вакації — читальництво молоді, 16.35 Сергій Танєєв: Тріо д-дур оп. 22, 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Жінки в кринолині співають, муз. авд., 18.00 Біжучі вістки, з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: З піснькою по Франції, авд. для молоді середніх шкіл, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Погубний чи корисний вплив кіна на маси, 19.00 Мадярська музика у вик. орх., 20.35 Вечірній денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт: форт., віол., 21.30 Про т. зв. спрят у літературі, діяльог, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танкова муз., пісеньки та пл., 22.40 Про релігії Сходу, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 15. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 „Як і на чому люди грають" муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 У такті трьох четвертих, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Собаки на війні, у поліційній та санітарній службі, діяльог для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Брідж чи засідання, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 В інспекторки праці, авд. для ліцеальної молоді, 16.40 Форт. реціталь, 17.10 Боротьба науки з невидним ворогом, 17.20 Пісні у вик. О. Збоїнської-Рушковської, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Зимове кормлення беконків, музика з пл., у перерві комунікат Рільн. Т-ва, 18.30 Життєписи інструментів: Родина скрипки, 19.00 Розр. концерт у вик. орх., дуети, соля, мандоліни, саксофон, форт., 20.35 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Театр Уяви: „Князь Незломний" Ю. Словацького, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Скрипк. реціталь у супр. форт., 22.25 Пінгвіни в образах, 22.35 При політичному столику: Літературний кабарет, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 13. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Австрійські пісні, 19.00 Розр. музика, 20.30 21.00 вечір оперетових мельодій, БІЛГОРОД 18.10 Форт., 20.00 Нар. пісні, БОРДО 21.30 22.00 23.00 „Останній Сен Санса, БРЮССЕЛЬ ФР. 20.30 21.00 22.00 „Біла дама" ком. оп. Боальдіє, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.00 Молодь співає, 17.55 18.00 Дуети на клявесин і скрипку, 19.20 20.00 Циг. музика, 21.10 Спів, ВІДЕНЬ 12.00 17.10 Розр. концерт, 16.00 Орх., 18.20 19.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірня, 18.30 Зимові пісні М. Регера, ДРОЙТВІЧ 18.00 Еспанські пісні, 18.20 Легка музика, 21.20 Пісні чужинної землі, 22.40 Промова премієра Чемберлена на бенкеті Синдикату закорд. преси, КЕНІҐСБЕРҐ 15.40 Казки та пісеньки, ЛЯЙПЦІҐ 15.10 Для дітей, 15.30 Для молоді, 18.20 Скрипка, форт., ЛЮКСЕМБУРҐ 21.45 22.00 23.00 24.00 „Ріголетто" оп. Вердія, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля Наве" оп. Монтемецці, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 18.20 Віол. форт., 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, 19.15 Соната Форе на віол. і форт., 20.00 (після комунікату) Концерт легкої музики, РИГА 15.15 Лотиська сальон. музика, 17.15 Лотиська форт. музика, 19.15 20.00 „Гавайська квітка" оп. Абрагама, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія.

Середа, 14. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 21.00 „Із доби рококо", орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.20 Легка музика, 22.10 Шубертові пісні, БРЮССЕЛЬ ФР., 21.45 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.10, 18.00 Циг. музика, 18.30, 20.10, 22.45 Орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.15 Популярна музика, 15.50 Сцени, 16.00 „Кава по віденськи" веселе пополудне, 18.20 Сонати на віол. і форт., 19.15 Вес. муз. авд., 21.00 Концерт бажань, 22.30 Розривковий концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Авд. для дітей, 15.15 Дитячі пісні, 16.00 Орх. муз., 18.15 Спів, форт., 19.15 Мельодії нового світа, 21.20 Концерт італ. тріа, 22.30 Шотляндська музика, КЕЛЬН 18.30 Балетова музика Глюка, 21.00 Популярна музика, 22.15 Давня нім. святочна музика, КОПЕНГАҐЕН 18.00 Оперетові та фільм. мельодії, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета, ЛЯҐТІ 20.00 „Богема" оп. Пучінія, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Смичк. квартет, 22.00 Розр. програма, МІНХЕН 18.15 Популярна муз., 19.30 Нар. мельодії, 21.00 Веч. концерт, 22.00 Шотляндська музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 20.30 Форт., 21.30 Пісеньки, 21.45, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Форт., 20.30 Скрипка, 20.45 Пісні, 21.15 Форт., 21.45, 22.00 Концерт із консерваторії, 22.45, 23.00 Кабарет, РИГА 20.00 Пісні, 20.20 Штраусові вальси, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ШТУТҐАРТ 11.30 Нар. музика, 18.15 Популярна музика, ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 Фестіваль Брамса.

Четвер, 15. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Мельодії півдня, 20.10, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.15, 20.00 Пісні, 20.30 Форт., 26.00 Оп. муз., БЕРОМІНСТЕР 19.40, 20.00 Моцартівський концерт, БУДАПЕШТ 13.30, 21.20, 22.00 Циг. музика, 19.20 Форт., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Мельодії П. Лінке, 18.00 Репортаж із життя ескімосів, 21.00 Симф. концерт, ДРОЙТВІЧ 19.40, 20.00 „Мереживова хусточка королеви" оп. Ів. Штравса, 20.55, 21.00 Соната Брамса на віол. і форт. КОПЕНГАҐЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ПАРІ ПТТ 20.30 Скрипка, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.00 „Пісні без слів" Мендельсона, на форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИГА 16.50 Сучасна музика, 18.45 Лотиські нар. пісні, 19.15 Нар. мельодії, РИМ 16.30 Концерт реліг. музики, 21.00 Солісти: Аріго Серато, скр., Льоренці форт., СТОКГОЛЬМ 20.10 Орх., спів, ШТРАСБУРҐ 23.30, 23.00 Травіята" оп. Вердія.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 12. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
1 кг. яєць	1·65 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна.

ПОДЯКА

Волею Всевишнього сподобалось покликати до Себе нашого Дорогого мужа і Батька, о. АНДРЕЯ ВОЗНЯКА, гр. кат. катехита у Львові.

Нашим обовязком уважаємо зложити щиру подяку всім, що брали участь у нашім тяжкім горю і віддали Покійному останню послугу. Дякуємо Його Ексцеленції Митрополитові Кир Андреєві за слова співчуття. Дякуємо Його Преосвященству Кир Никиті за відправу понтифікального Богослуження з панахидою, відвідання нас і слова потіхи. Дякуємо о. сов. Ловчині за щиру опіку покороною і відправу поминальних Служб Божих з панахидами. Дякуємо о. Толстякові, о. сов. Ловчині, о. крил. Лициняцькі, о. сов. Стецкевичеві, о. сов. Горчинському, о. сов. Василевові за відправу панахид. За участь у похоронах дякуємо о. крил. Лужницькому, о. крил. Галантові, о. сов. Новосадові, за проповідь о. д-ру Фіголеві, оо. Ярославичеві, Хомякові, Лалі, Жданові, Годунькові, Чемериському, рим.-кат. о. катехитові школи св. Мартина, о. Дутеевичеві за відступлення церкви та всім священикам і мірянам, прийшовшим участь у похоронах. Щиру подяку складаємо хорові студентського Т-ва „Друг", під проводом п. П. Константинівського, Братству і парохіяльним церкви св. О. Николая. За зложення вінків дякуємо родичам учнів школи ім. св. Мартина та школам Несторовича і Сташиця.

Дружина, сини і рідня.

СПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Інвалідів** зол. 2.50, на **Рідну Школу** зол. 1.50, на **зимову поміч** українським безробітним зол. 1.— зложила проф. Михальчишин Яр., Самбір.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ...